

Servicearbejdsmarkedet i Danmark efter finanskrisen

Ilsøe, Anna; Madsen, Louise Weber

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Ilsøe, A., & Madsen, L. W. (2017). *Servicearbejdsmarkedet i Danmark efter finanskrisen*. FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

155

Servicearbejdsmarkedet i Danmark efter finanskrisen

Forskningsnotat

Anna Ilsøe & Louise Weber Madsen

August 2017

ISBN 978-87-93320-16-1

Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier

Sociologisk Institut
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5
1014 København K
Tlf: 35323299
Fax: 35323940
faos@sociology.ku.dk
www.faos.dk

SOCIOLOGISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
1. Indledning	4
2. En historisk gennemgang af arbejdsmarkedets udvikling og en definition af servicesektoren	5
2.1 Det danske arbejdsmarkeds udvikling fra landbrug til service.....	5
2.2 Definition af servicesektoren.....	6
3. Branche- eller funktionsopgørelse af servicearbejdsmarkedet? .	7
4. Metode og data – branchekode og jobfunktion	8
4.1 Definitionen af de tre sektorer ud fra branche- og jobfunktionskoden.....	9
Tabel 1: Oversigt over inddelingen af brancher på de tre sektorer.....	10
Tabel 2: Oversigt over inddelingen af jobfunktioner på de tre sektorer	10
5. Analyse.....	12
Figur 1: Oversigt over analysens fire niveauer.....	13
5.1 Det samlede danske arbejdsmarkeds udvikling fra 2008-2015	13
Graf 1: Oversigt over de tre sektors udvikling på det samlede danske arbejdsmarked fra 2008-2015 opgjort efter branchekoden (pct.)	13
Graf 2: Udviklingen i servicesektorens brancher på det samlede danske arbejdsmarked fra 2008-2015 (pct.)	14
Tabel 3: Oversigt over antal ansatte i servicesektorens brancher på det samlede danske arbejdsmarked i 2008-2015 (absolutte tal)	15
5.2 Den private servicesektors størrelse i 2011 opgjort efter branche.....	15
Graf 3: Oversigt over sektorenes størrelse i den private sektor i 2011 ifølge branchekoden (pct.)	15
5.3 Den private servicesektors størrelse i 2011 opgjort efter jobfunktion.....	16
Graf 4: Oversigt over sektorenes størrelse i den private sektor i 2011 ifølge jobfunktionskoden (pct.).....	16
5.3.1 Hvordan kan størrelsesforskellen mellem opgørelsesmetoderne forklares	16
Tabel 4: Branche vs. Jobfunktion (2011)	17
5.4 Er der forskel på medarbejdergrupperne i de tre sektorer?	17
5.4.1 Køn	17
Graf 5: Andelen af kvinder i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.).....	17
5.4.2 Alder	18
Graf 6: Aldersfordelingen i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.).....	18
5.4.3 Uddannelsesniveau	18
Graf 7: Uddannelsesniveaue i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.).....	19
5.5 Den private servicesektor - Hvem er de ansatte i servicesektorens underbrancher?	19
5.5.1 Størrelsen af operationel- og vidensservice	20
Graf 8: Fordeling af beskæftigede i servicesektoren i 2011 (pct.)	20

5.5.2 Fordelingen af køn.....	20
Graf 9: Andel kvindelige ansatte i 2011 (pct.)	21
Graf 10: Andel kvinder i vidensservice - underbrancher i 2011 (pct.).....	22
Graf 11: Andel kvinder i underbrancher af operationelservice i 2011 (pct.)	23
5.5.3 Alder	23
Graf 12: Aldersfordeling i servicesektoren i 2011 (pct.)	23
Graf 13: Aldersfordeling i operationelservice i 2011 (pct.).....	24
Graf 14: Aldersfordeling i vidensservice i 2011 (pct.).....	25
5.5.4 Uddannelsesniveau	25
Graf 15: Uddannelsesniveau i servicesektoren i 2011 (pct.)	26
Graf 16: Uddannelsesniveau i operationel service i 2011 (pct.).....	27
Graf 17: Uddannelsesniveau i vidensservice i 2011 (pct.).....	28
6. Konklusion.....	28
7. Perspektivering.....	30
Referencer.....	31
Bilag 1: Alder og uddannelsesniveau på underbrancher	32
Bilag 2: Sektorernes inddeling i forhold til branchekoden (DB07)..	36
Bilag 3: Sektorernes inddeling i forhold til jobfunktionskoden (DISCO08).....	38

1. Indledning

Projektet søger at definere og kortlægge det private servicearbejdsmarked i Danmark, og vi vil med notatet forsøge at besvare følgende spørgsmål: Hvad forstår vi ved servicearbejde i den private sektor i Danmark? Hvor udbredt er servicearbejdet (inklusiv servicejobs i produktionssektoren og andre sektorer)? Hvordan ser servicearbejdsmarkedet mere specifikt ud i forhold til medarbejdergruppen?

I dette notat undersøges det, hvordan den danske arbejdsstyrke fordeler sig på de tre sektorer, landbrug¹, industri² og service. Undersøgelsen bidrager derfor med viden om, hvordan arbejdskraften er fordelt i Danmark samt giver et indblik i, hvor omfattende servicearbejdsmarkedet er i dag, og hvordan det har udviklet sig siden finanskrisen i 2008.

Notatet er blevet til, som led i et større forskningsprojekt: *Digitalisering af servicearbejdet*, der har til formål at undersøge, hvordan arbejdsgivere og lønmodtagere i private servicefag påvirkes af de forandringer, der følger med digitaliseringen af arbejdsmarkedet. Hvilke jobfunktioner fylder mere/mindre på virksomheden – og hvilke funktioner køber man eksternt? Hvilke nye jobs opstår, og hvilke jobs bliver overflødige? Projektet er finansieret af HK Privat, HK Handel, Dansk Erhverv og FAOS' grundbevilling. Nærværende notat skal fungere som et baggrundsnotat, der giver indblik i det private servicearbejdsmarked i Danmark.

Notatet vil opdeles i tre overordnede analysedele. I første analysedel vil der foretages en analyse af, hvordan det samlede arbejdsmarkedet har udviklet sig fra 2008-2015. I anden del af analysen vil fokus flyttes til det private arbejdsmarked. Her vil størrelsen af de tre sektorer: landbrug, industri og service estimeres, både ud fra en brancheorienteret tilgang og ud fra jobfunktion. Formålet med at anvende begge tilgange er muligheden for at diskutere, hvordan de eksisterende klassifikationer opgør sektorernes størrelse og herigennem diskutere de udfordringer klassifikationerne medfører. Slutteligt vil der i denne analysedel skabes et overblik over sammensætningen af medarbejdergrupperne i de tre sektorer på det private arbejdsmarked.

Tredje og sidste analysedel vil dykke længere ned i den private servicesektor og undersøge, om der indenfor servicesektorens egne underbrancher er forskel på sammensætningen af medarbejdergrupperne. Afslutningsvis vil der være en konklusion af analysernes hovedresultater og en perspektivering.

¹ Herunder landbrug, fiskeri og råstofudvinding

² Industri- og håndværkspræget arbejde

Samtlige analyser i dette notat er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og er af høj kvalitet, da vi herigennem har mulighed for at undersøge hele det danske arbejdsmarked.

2. En historisk gennemgang af arbejdsmarkedets udvikling og en definition af servicesektoren

I følgende afsnit vil den historiske udvikling af det danske arbejdsmarked med overgangen fra landbrugs- til servicesamfund beskrives. Herefter vil definitionen af servicesektoren, som anvendes i nærværende notat, beskrives og begrundes.

2.1 Det danske arbejdsmarkeds udvikling fra landbrug til service

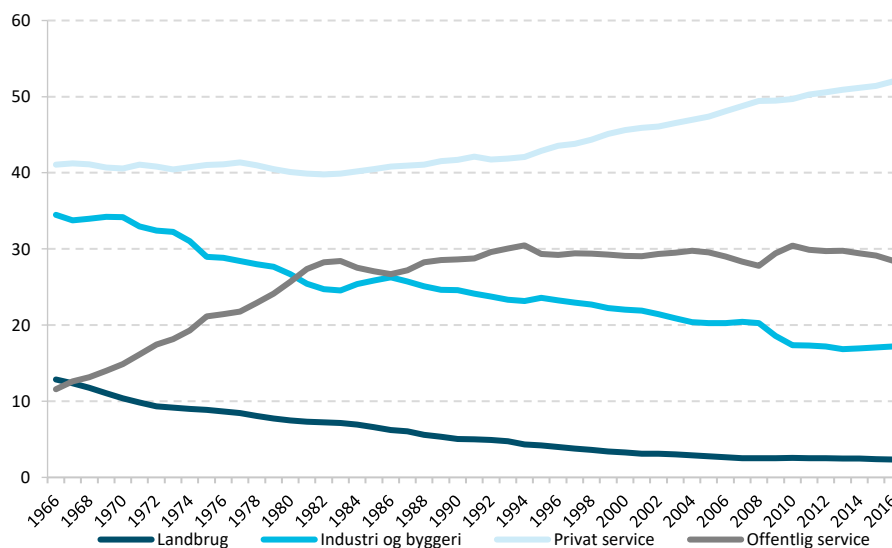
Arbejdsmarkedet i Danmark har ændret sig markant over de seneste 100 år bl.a. i forhold til, hvordan de beskæftigede i arbejdsstyrken fordeler sig på arbejdsmarkedets tre sektorer – landbrug, industri og service. Ved indgangen til det 20. århundrede var det landbrugssektoren, der beskæftigede den største andel af arbejdsstyrken (Hvid & Møller 2004), men i årene efter Anden Verdenskrig og frem til i dag, er der især sket en forskydning af beskæftigelse væk fra landbrugserhvervene over til de serviceorienterede erhverv og i 2014 beskæftigede landbrugssektoren kun omkring 3 % af arbejdsstyrken. Udover forskydning af job fra den ene sektor til den anden, er arbejdsstyrken ligeledes øget markant, da denne er vokset med 600.000 personer fra 1948-2012 (Danmarks Statistik 2014).

En af forklaringerne på forskydningen af arbejdspladser, og dermed nedgangen i antal beskæftigede i landbrugssektoren, skal findes i industrialiseringens indtog. Indførelsen af ny teknologi og maskiner gjorde landbruget mere effektivt, og der var derfor ikke længere brug for ligeså mange hænder til at udføre den samme mængde arbejde i landbrugssektoren (Illeris 1996).

Yderligere kan forskydningen af arbejdskraften forklares med kvindernes indtog på det danske arbejdsmarked som startede i 1950'erne. Kvinderne blev ofte ansat i serviceerhvervene og ofte i den offentlige sektor.

Kvinderne var på dette tidspunkt oftest kun på arbejdsmarkedet, mens de var helt unge og blev herefter hjemmegående husmødre. I dag er kvinderne, ligesom mændene, på arbejdsmarkedet hele deres erhvervsaktive alder (Danmarks Statistik 2014).

Kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet medførte en større efterspørgsel på social service, såsom børnepasning, sygepleje og pasning af de ældre, som tidligere blev varetaget af husmødre. Denne "industrialisering" af omsorgsopgaver har betydet, at omsorgsopgaverne er overgået fra at være en del af den uformelle økonomi til at blive en del af den formelle økonomi (Thaulow & Boll 2000).

Graf 1: Udviklingen af sektorernes andel af beskæftigede fra 1966 - 2016

Data stammer fra Danmarks Statistik, Nationalregnskabet

Det er hovedsageligt frem til 1980'erne at den offentlige service sektor oplever en vækst og siden midt 1990'erne er det væksten i privat service der har medført at servicesektoren i Danmark er forøget.

2.2 Definition af servicesektoren

Der findes ikke nogen klar eller entydig definition af servicesektoren, men ofte bliver service defineret som ”aktiviteter, der ikke producerer eller modificerer fysiske genstande og udgør ofte relationer mellem serviceproducenter og servicebrugere” eller ”som alt det, der ikke gør ondt at tage over fødderne” (Illeris 1996). På baggrund af disse definitioner kan servicearbejdsmarkedet anses som bestående af de brancher, som ikke producerer fysiske varer, og kan således defineres som en residualkategori for de brancher, der ikke hører til under landbrugs- og industrisektoren (Illeris 1996; Esping-Andersen 1999).

Vi vil her definere servicesektoren med udgangspunkt i Danmarks Statistiks definition, som baserer sig på EU-undersøgelsen, *Business and Consumer Surveys Programme*. Service bliver her defineret som ”(...) erhverv, hvor man hverken fremstiller eller bearbejder produkter, men udelukkende tilbyder service og tjenesteydelser” (DST.dk - Service konjunkturbarometer). Danmarks Statistiks definition af service placerer sig således tæt op af den gængse opfattelse af serviceerhverv (se bilag 2 for en oversigt over hvilke brancher, der indgår i definitionen af det private servicearbejdsmarked).

Servicesektoren er en heterogen sektor, uanset hvordan den defineres, og der er bl.a. stor differentiering i færdigheds- og lønniveauet indenfor de forskellige brancher i sektoren. Det er derfor ofte en fordel at underopdele servicesektoren i mindre grupper eller brancher, når man ønsker at undersøge, hvordan servicesektoren har udviklet sig over tid.

Underopdelingen af servicesektoren kan foretages på flere måder. En mulighed er at opdele den efter forbrug - den branche hvori servicen forbruges. En typisk måde er at opdele sektoren i følgende forbrugskategorier: Business, distribution, personlig og social service (Illeris 1996; Esping-Andersen 1999). En anden mulighed er at opdele sektoren efter færdighedsniveauet for den, der udfører servicen. Her skelner man ofte mellem operationel og vidensservice. Vi har valgt at bruge sidstnævnte opdeling i vores analyser, da vi fokuserer på det private arbejdsmarked, og vi samtidig gerne vil inddrage de demografiske variable køn, alder og uddannelse.

3. Branche- eller funktionsopgørelse af servicearbejdsmarkedet?

Efter definitionen af servicesektoren er foretaget er der nogle andre parametre man også må forholde sig til, inden størrelsen af servicesektoren kan estimeres. Første parameter, der skal tages stilling til er, hvorvidt arbejdsstyrken skal brydes ned på branche³ eller jobfunktion. Branchen angiver hvilken type af virksomhed den ansatte er beskæftiget i, og denne måde at opgøre servicearbejdsmarkedet vil give et indblik i omfanget af beskæftigede på virksomheder inden for en specifik branche, eller sektor i vores tilfælde. Med denne opgørelsesmetode vil vi ikke kunne sige noget om, hvorvidt de beskæftigede på virksomhederne arbejder med henholdsvis landbrugs-, industri- eller servicejobs. Denne opgørelsesmetode har derfor nogle faldgruber, da der i dag f.eks. er servicejobs i industrien, som ikke vil indgå i opgørelsen, når størrelsen af servicesektoren opgøres på brancheniveau. Dette vil formodentlig medføre, at størrelsen af servicearbejdsmarkedet vil underestimeres. En måde at omgå dette problem vil være, at bryde arbejdsmarkedet ned på jobfunktion⁴ i stedet for branche. I en undersøgelse af økonomisk tertiarisation i europæiske lande, foretaget af Gerhard Bosch & Alexandra Wagner, fremgår det, at der er forskel på hvor stor servicesektoren estimeres at være alt efter om denne opgøres i forhold til branche eller jobfunktion. Undersøgelsen viste, at brancheopgørelsen underestimerer servicesektoren i forhold til jobfunktion. Hvor stor denne forskel er, afhænger bl.a. af graden af servization⁵ i industrien i det pågældende land (Bosch & Wagner 2012). Opgørelse af servicearbejdsmarkedets størrelse gennem jobfunktion

³ "Enheder, der udøver samme økonomiske aktivitet, tilhører samme branche, unaset om der er tale om selskaber, enkeltmandsvirksomheder, offentlige virksomheder eller andet (...) En enhed vil ofte udføre en række forskellige økonomiske aktiviteter, der kan henføres til hver sin branche. Enheden placeres i den branche, hvor den største del af værditilvæksten skabes" (DST.DB07:8-9)

⁴ "En arbejdsfunktion defineres som "et sæt af arbejdsopgaver, der i indhold og opgaver er karakteriseret ved en høj grad af ensartethed". Gennem tilknytning til arbejdsfunktionen kan personer tildeles en fagbetegnelse (eller stillingsbetegnelse)" (DST.DISCO:7)

⁵ Servization bliver anvendt til at betegne udviklingen hvor f.eks. produktionsvirksomheder udbyder service i forbindelse med deres fysiske produkter og således ikke kun varetager typiske produktionsfunktioner (Teknologisk Institut:1).

vil således gøre det muligt også at inddrage de beskæftigede, der er ansat i henholdsvis landbruget og industrisektoren, men som udfører servicejobs og omvendt. Denne måde at opgøre servicearbejdets omfang, giver ligeledes mulighed for at indfange strukturelle ændringer i de enkelte sektorer, herunder udlicitering af arbejdsopgaver og jobfunktioner (Bosch & Wagner 2012).

En anden problematik der kan opstå ved opgørelsen af servicearbejdsmarkedets størrelse, er den måleenhed opgørelsen foretages på. Det er ikke uden betydning hvorvidt der fokuseres på antal ansatte, antalarbejdstimer, antal fuldtidsbeskæftigede/årsværk eller økonomisk aktivitet. Det er tidligere dokumenteret, at ansatte i servicesektoren i højere grad er deltidsansatte end ansatte i industrisektoren (Ilsøe 2016). Størrelsesforskellen på industri- og servicesektoren kan derfor måske delvist forklares af, at der skal flere ansatte til at bestride det samme antal arbejdstimer i servicesektoren som i industrisektoren, da der generelt arbejdes færre antal timer pr. ansat i servicesektoren (Bosch & Wagner 2012). Måleenhed i nærværende notat vil dog være antal ansatte. Valget af denne måleenhed og udfordringerne hermed vil beskrives i afsnit 4, herunder.

4. Metode og data – branchekode og jobfunktion

I notatet bygger alle analyserne på registerdata fra Danmarks Statistik, da det herigennem er muligt at undersøge hele populationen, som i nærværende notat udgøres af alle 15-74 årig med tilknytning til det danske arbejdsmarked. Igen nem registerdata har vi adgang til informationer omkring det enkelte individ, dette være sig køn, alder, uddannelse etc. Derudover har vi ligeledes mulighed for at få oplyst, hvilken branche samt jobfunktion personer på det danske arbejdsmarked besidder. De sidstnævnte oplysninger har vi adgang til gennem Arbejdsklassifikationsmodulet (AKM), hvor vi har mulighed for at anvende branchekoden `nace_DB07`⁶ og jobfunktionskoden `DISCO08_ALLE_INDK`⁷.

En person tildeles deres branchekode ud fra deres væsentligste beskæftigelse det pågældende år. For lønmodtagere tildeles branchekoden ud fra det arbejdssted, hvor de har arbejdet flest arbejdstimer i løbet af året. Selvstændige får tildelt en branchekode ud fra deres virksomhed (Times). Fagklassifikationskoden tildeles ligeledes ud fra den væsentligste beskæftigelse i løbet af året. Når vi anvender `DISCO08_ALLE_INDK` er der nogle udfordringer da det kun er virksomheder med min. 10 ansatte, der er forpligtet til at indrapportere hvilken job-

⁶ Branchekoden er baseret på den Europæiske branchekode NACE rev. 2 og stammer fra erhvervsregisteret og udtrykker det arbejdssted lønmodtageren eller den selvstændige arbejder ultimo november (Times). Det er den økonomiske aktivitet i virksomheden der har betydning for, hvilken branche virksomheden klassificeres indenfor (DB07-8).

⁷ DISCO-08 er den danske udgave af den internationale fagklassifikation ISCO. DISCO-koden udtrykker en persons væsentligste lønmodtagerbeskæftigelse (stilling) i løbet af året. Koden bliver opgjort ultimo november og klassificeres på baggrund af lønstatistik indberettet af arbejdsgiveren (Times).

funktion den enkelte ansatte bestrider. De respondenter, der ikke har fået indberettet en jobfunktionskode fra arbejdsgiveren, får tildelt en på baggrund af oplysninger fra andre registre og beslutningsregler. Jobfunktionskoderne er derfor af højest kvalitet når de stammer fra arbejdsgiverens oplysninger (Times). Dette kan være et problem hvis de små virksomheder med færre end 10 ansatte placere sig indenfor bestemte brancher, da dette potentielt kan give et skævt billede af sektorenes størrelse. Selvstændige får tildelt en fagklassifikationskode for det arbejde, de udfører i deres virksomhed.

De demografiske variable, der anvendes, er alder⁸, køn⁹ og højeste fuldførte uddannelse¹⁰. Vi har på nuværende tidspunkt adgang til data frem til 2011 og da der mellem 2007 og 2008 er et databrud i DB07 og et databrud fra 2009-2010 i DISCO08, giver det ligeledes mening at anvende et år, hvor begge variable ikke har nogen kendte afvigelser. Der er dog en enkelt analyse, hvor data stammer fra Danmarks Statistiks statistikbank og data i denne analyse er baseret på RAS-registeret, og vi har her adgang til data frem til 2015. Kilderne til data vil tydeligt angives i de enkelte analyser.

Udover at vi har udvalgt nogle variable til opgørelsen af servicesektorens størrelse, har vi ligeledes skulle foretage et valg i forhold til enheden, hvorpå opgørelsen skal laves. Vi har valgt antal ansatte som måleenhed, da det er oplysninger om disse vi har haft adgang til. Når vi vælger antal ansatte som måleenhed er det vigtigt at huske, at servicesektoren sandsynligvis fremstår større ved denne opgørelsesmetode, end hvis måleenheden var antal årsværk/ fuldtidsansatte. Der er som tidligere nævnt en større andel af deltidsansatte i servicesektoren end i eksempelvis industrien

I vores data indgår alle erhvervsaktive i alderen 15-74 år som har en oplyst branchekode eller jobfunktionskode i 2011.

4.1 Definitionen af de tre sektorer ud fra branche- og jobfunktionskoden

Vi ønsker som tidligere nævnt at undersøge hvordan servicearbejdsmarkedet har udviklet sig, og det er således nødvendigt at foretage en opdeling af henholdsvis branche- og jobfunktionskoden i de tre sektorer: Landbrug, industri og service. Begge koder kan opdeles på et mere eller mindre aggregeret niveau, da begge koder er opbygget af seks cifre, hvor antallet af cifre afgør, hvor detaljeret henholdsvis brancher og jobfunktioner opgøres. På det mest detaljerede niveau består branchekoden af 737 brancher og jobfunktionskoden af 563 jobfunktioner.

⁸ Variablen, som er anvendt til at identificere personens alder, er *aldernov* fra IDAP-registeret.

⁹ Variablen, som er anvendt til at identificere personens køn, er *koen* fra BEF-registeret.

¹⁰ Variablen, som er anvendt til at identificere personens højeste fuldførte uddannelse, er *hfaudd* fra UDDA-registeret.

I nærværende notat er inddelingen af sektorerne foretaget på et højt aggregeret niveau, da vi i jobfunktionskoden har valgt at inddele sektorerne ud fra den to-cifrede kode og i branchekoden har anvendt Danmark Statistiks standardgruppering med 10 grupper. Vi har derved reduceret de 737 brancher til ti grupper i branchekoden og de 563 jobfunktioner til 42 grupper i jobfunktionskoden.

For at opnå et resultat med tre sektorer: Landbrug, Industri og Service i hver af de to koder har vi yderligere i branchekoden reduceret de ti grupper til tre. Denne reducere er foretaget ved at indplacere hver af de ti standardgrupper i den sektor, som denne hører under ud fra notatets definition af sektorerne. I tabellen nedenfor ses fordelingen af de ti grupper (Tabel 1).

Tabel 1: Oversigt over inddelingen af brancher på de tre sektorer

Landbrugsbrancher	Industribrancher	Servicebrancher
1 Landbrug, skovbrug og fiskeri	2 Industri, råstoffer, forsyning	4 Handel og transport
	3 Bygge og anlæg	5 Information og kommunikation
		6 Finansiering og forsikring
		7 Ejendomshandel og udlejning
		8 Erhvervsservice
		9 Offentlig administration, undervisning og sundhed
		10 Kultur, fritid, anden service

I Jobfunktionskoden er de 42 jobfunktioner ligeledes blevet reduceret til de tre sektorer. I Tabel 2 nedenfor fremgår det, hvordan de 42 grupper af jobfunktioner er fordelt på de tre sektorer. For en mere detaljeret oversigt over hvilkebrancher og jobfunktioner hver af de tre sektor består af, se bilag 2 og 3.

Tabel 2: Oversigt over inddelingen af jobfunktioner på de tre sektorer

Landbrugsjobfunktioner	Industrijobfunktioner	Servicejobfunktioner
61 Arbejde inden for landbrug og gartneri	71 Håndværkspræget arbejde inden for byggeri, undtagen elektrikerarbejde	01 Militært arbejde på officersniveau
62 Arbejde inden for skovbrug, fiskeri og jagt	72 Metal- og maskinarbejde	02 Militærarbejde på befalingsmandsniveau (underofficersarbejde)
92 Manuelt arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri	73 Præcisionshåndværk og grafisk arbejde	03 Militært arbejde, øvrige rangordner
	74 Arbejde inden for det elektriske og elektroniske område	11 Øverste ledelse i lovgivende myndigheder, virksomheder og organisationer

75 Fødevarefremstilling, snedkeriarbejde, beklædningsfremstilling og beslægtede håndværk	12 Ledelse inden for administration og erhvervsorienteret funktioner
81 Operatørarbejde med stationære anlæg og maskiner	13 Ledelse af hovedaktiviteten inden for produktions- og servicevirksomhed
82 Monteringsarbejde	14 Ledelse af hovedaktiviteten inden for hotel og restauration, detail- og engroshandel og andre serviceområder
93 Manuelt arbejde inden for råstofudvinding, bygge- og anlægssektoren, produktion og transport	21 Arbejde inden for naturvidenskab og ingeniørvirksomhed
	22 Arbejde inden for sundhedsområdet
	23 Undervisning og pædagogisk arbejde
	24 Arbejde inden for økonomi, administration og salg
	25 Arbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi
	26 Arbejde inden for jura, samfundsvidenskab og kultur
	31 Teknikerarbejde inden for videnskab, ingeniørvirksomhed og skibs- og luffart
	32 Teknikerarbejde og assisterende arbejde inden for sundhedsområdet
	33 Arbejde inden for forretningsservice, økonomi, administration og salg
	34 Arbejde inden for jura, samfundsvidenskab og kultur
	35 Informations- og kommunikationsteknikerarbejde
	41 Almindeligt kontor og sekretærarbejde
	42 Kundeservice
	43 Almindeligt beregnings- og registreringsarbejde
	44 Andet almindeligt kontor- og kundeservicearbejde
	51 Servicearbejde
	52 Salgsarbejde (ekskl. Agentarbejde)
	53 Omsorgsarbejde
	54 Rednings- og overvågningsarbejde
	83 Chaufførarbejde og førere af køretøjer og mobile maskiner
	91 Rengøringsarbejde

	94 Manuelt arbejde med tilberedning af mad
	95 Gadesalg og – service
	96 Renovationsarbejde og andet manuelt arbejde

Der er nogle ulemper ved at anvende det høje aggregeringsniveau som vi anvender i nærværende notat, da detaljeringsgraden bliver reduceret, hvilket nødvendigvis kan betyde, at nogle af brancherne og jobfunktionerne risikerer at blive medtaget i den forkerte sektor. Vi har dog efter en grundig gennemgang af de to koder, fundet det rimeligt at lave en mere detaljeret opdeling at anvende det høje aggregeringsniveau til inddelingen af de tre sektorer. I en videre analyse ville det være en mulighed at foretage en robusthedstest af den anvendte inddeling for at vurdere om denne grove inddeling har betydning for resultaterne af notatets undersøgelser.

5. Analyse

I dette afsnit vil vi besvare spørgsmålene: *Hvor udbredt er servicearbejde i Danmark og hvordan ser servicearbejdsmarkedet mere specifikt ud i forhold til medarbejdergruppen?* Analysen vil opdeles i tre afsnit og for hvert afsnit vil analysen bevæge sig dybere ned i det danske arbejdsmarked.

Først vil der foretages en analyse af, hvordan det samlede arbejdsmarked har udviklet sig fra 2008-2015. Data stammer her fra Danmarks Statistiks Statistikbank, RAS-registeret.

Herefter vil fokus være på det private arbejdsmarked, hvor der vil foretages en opgørelse af landbrugs-, industri- og servicesektorens størrelse i Danmark i 2011. Opgørelsen af sektorernes størrelse vil, som tidligere nævnt, foretages gennem både branche- og jobfunktionskoden fra Danmarks Statistik.

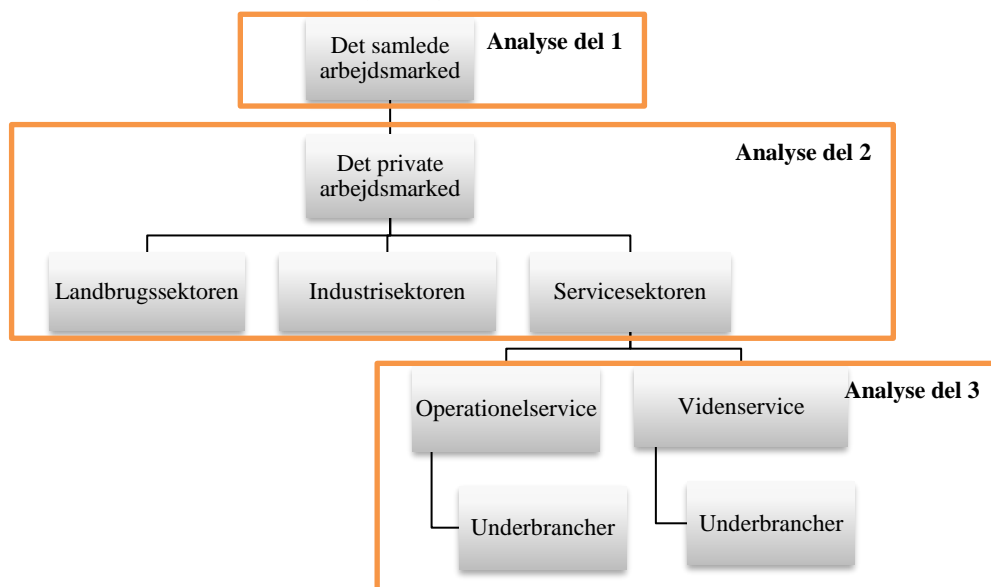
Foruden størrelsen af sektorerne vil der i dette afsnit foretages en analyse af hvordan medarbejderstaben er sammensat i forhold til køn, alder og uddannelsesniveau i hver af de tre sektorer på det private arbejdsmarked. Data til analyserne i denne analysedel stammer fra Danmarks Statistik.

I sidste del af analysen vil omdrejningspunktet være den private servicesektor, som vil underinddeles i operationel- og vidensservice. Denne opdeling gør brancherne i servicesektoren mere sammenlignelige, hvilket er en fordel, når vi skal analysere medarbejdersammensætningen. Herefter bevæger analysen sig ned i hver af de to grupper og ser på underbrancherne. Data til analyserne i denne analysedel stammer fra Danmarks Statistik.

Analysen er således opbygget i tre niveauer. Hvor første afsnit omhandler det samlede arbejdsmarked i Danmark, vil det andet analyseafsnit bevæge sig et ni-

veau længere ned, og fokus er her på det private arbejdsmarked. I sidste analyseafsnit er det den private servicesektor og de underbrancher som denne sektor udgør, der vil undersøges.

Figur 1: Oversigt over analysens fire niveauer

Analyseafsnittet afsluttes med en opsamlende konklusion og en perspektivering.

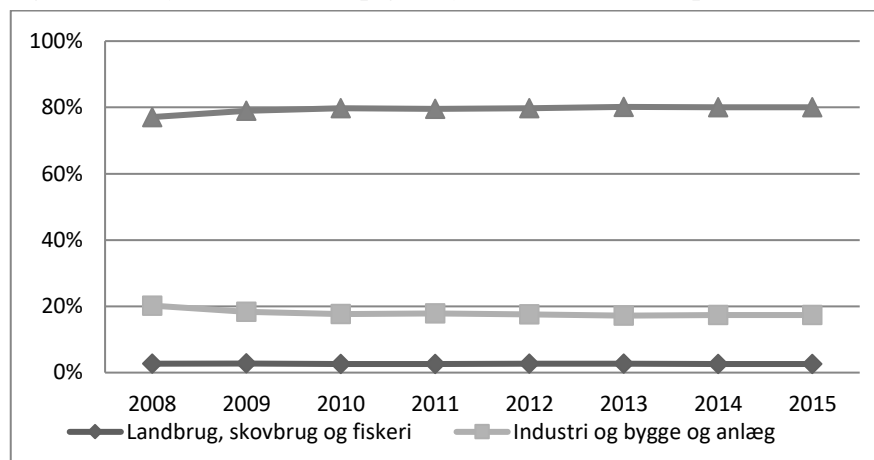
5.1 Det samlede danske arbejdsmarkeds udvikling fra 2008-2015

Inden vi dykker ned i det private arbejdsmarked, tager vi et blik på, hvordan det samlede danske arbejdsmarked har udviklet sig fra 2008-2015.

Siden 2008 har servicesektoren oplevet en lille fremgang i antallet af beskæftigede frem til 2013, hvorefter der er et fald igen. Industrisektoren har haft en lille tilbagegang i hele perioden, og størrelsen på landbrugssektoren er stort set uændret (se Graf 1).

Af grafen fremgår det ligeledes, at servicesektoren i 2015 udgør 80 % af det samlede danske arbejdsmarked. Landbruget beskæftiger 2,6 % af de ansatte og industrien 17,4 %. Det er således tydeligt, at langt de fleste beskæftigede på det danske arbejdsmarked er ansat i servicesektoren i denne periode.

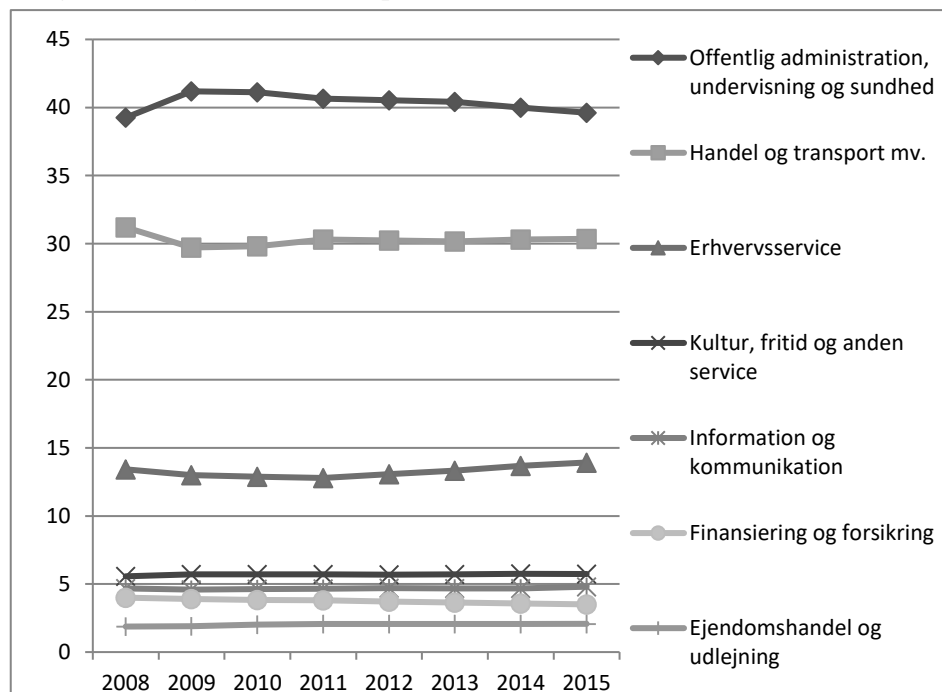
Graf 2: Oversigt over de tre sektors udvikling på det samlede danske arbejdsmarked fra 2008-2015 opgjort efter branchekoden (pct.)

Data stammer fra Danmarks Statistiks statistikbank, RAS-registeret.

Servicesektoren oplever som beskrevet en vækst i antallet af beskæftigede i den undersøgte periode og brancherne, der er årsagen til denne vækst i beskæftigelsen i servicesektoren er: *Erhvervsservice, Offentlig administration, undervisning og sundhed* samt *Ejendomshandel og udlejning* (se Graf 2).

Graf 3: Udviklingen i servicesektorens brancher på det samlede danske arbejdsmarked fra 2008-2015 (pct.)

Data stammer fra Danmarks Statistiks statistikbank, RAS-registeret.

Til trods for at der er flere af servicesektorens brancher, der oplever en vækst i perioden, er der stor forskel på branchernes relative størrelse og dermed på de-

res indvirkning på den samlede servicesektors størrelse. Servicesektoren beskæftiger over 2 millioner i perioden og vokser med omkring 57.000 beskæftigede fra 2008 til 2015. *Ejendomshandel og udlejning* er en forholdsvis lille branche og væksten i den undersøgte årrække betyder en stigning på omkring 4.000 beskæftigede i branchen. Brancherne, der må anses som hovedårsagen til at servicesektoren oplever en vækst i perioden, er: *Offentlig administration, undervisning og sundhed*, hvor beskæftigelsen stiger med over 15.000 og i *Erhvervsservice* hvor der er en vækst på mere end 13.000 beskæftigede. De resterende 25.000 beskæftigede, som servicesektoren øges med, kommer fra de øvrige brancher i servicesektoren (se Tabel 3).

Tabel 3: Oversigt over antal ansatte i servicesektorens brancher på det samlede danske arbejdsmarked i 2008-2015 (absolutte tal)

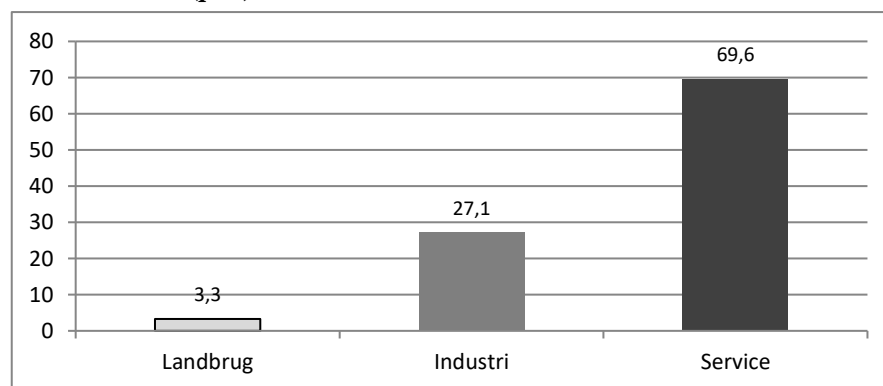
Data stammer fra Danmarks Statistiks statistikbank, RAS-registeret.

Branche	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Handel og transport mv.	681.972	638.137	641.821	649.588	646.576	650.124	658.267	669.139
Information og kommunikation	102.448	98.545	99.498	99.761	100.375	100.823	101.565	105.874
Finansiering og forsikring	87.395	83.762	82.251	81.574	79.268	78.570	77.579	77.277
Ejendomshandel og udlejning	41.006	40.684	43.686	44.248	44.183	44.646	44.784	45.750
Erhvervsservice	293.459	279.232	277.206	274.102	279.524	287.227	297.029	307.022
Offentlig administration, undervisning og sundhed	858.119	884.440	884.986	871.410	866.986	871.328	868.777	873.201

5.2 Den private servicesektors størrelse i 2011 opgjort efter branche

I det følgende afsnit zoomer vi ind på det private arbejdsmarked i 2011, for at se nærmere på, hvordan de tre sektorer fordeler sig her., og det vil derfor undersøges hvordan de tre sektorer fordeler sig i forhold til det private arbejdsmarked i 2011, hvilket gøres i det følgende.

Graf 4: Oversigt over sektorenes størrelse i den private sektor i 2011 ifølge branchekoden (pct.)

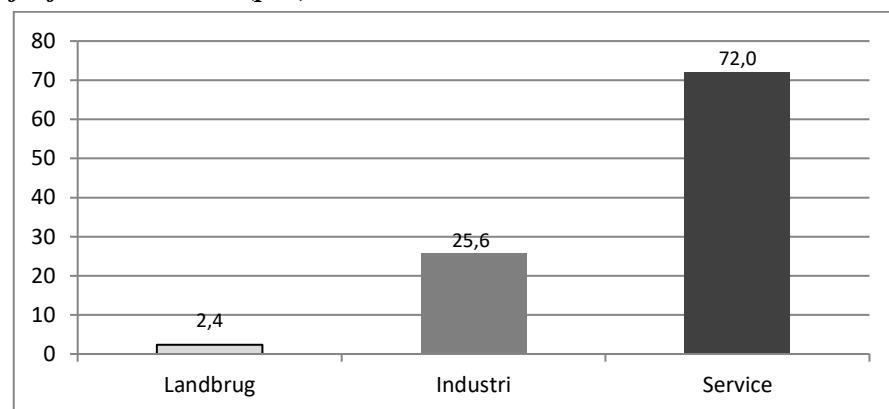
$n=1.672.731$. Landbrugssektoren udgøres i vores data af 54.663 medarbejder, industrisektoren udgøres af 453.589 medarbejder og servicesektoren af 1.164.479 medarbejder.

Servicesektoren udgør i 2011 ca. 70 % af det private arbejdsmarked i Danmark, industrisektoren ca. en fjerdedel og landbruget omkring tre procent (se Graf 3). Servicesektoren er således også den største sektor, når vi ser isoleret på det private arbejdsmarked. Det er dog værd at bemærke, at servicesektoren er 10 procentpoint mindre på det private arbejdsmarked end på det samlede arbejdsmarked.

5.3 Den private servicesektors størrelse i 2011 opgjort efter jobfunktion

Opgøres sektorerne efter jobfunktion i stedet for branche, viser det samme billede sig sektorerne imellem. Landbruget udgør stadig den mindste sektor og service er stadig den største. Jobfunktionskoden estimerer dog servicesektoren til at være 2,4 procentpoint større end branchekoden og landbruget og industrien estimeres begge til at være omkring 1 procentpoint mindre end i branchekodeopgørelsen (se Graf 4).

Graf 5: Oversigt over sektorenes størrelse i den private sektor i 2011 ifølge jobfunktionskoden (pct.)

n = 1.384.178. Landbrugssektoren udgøres i vores data af 32.725 medarbejder, industrisektoren udgøres af 354.818 medarbejder og servicesektoren af 996.635 medarbejder.

5.3.1 Hvordan kan størrelsesforskellen mellem opgørelsesmetoderne forklares

Som nævnt kan en af årsagerne til, at jobfunktionskoden estimerer servicesektoren til at være større end branchekoden, være, at der i landbruget og industrien udføres servicefunktioner, som ikke fremgår, når sektorenes størrelse opgøres i forhold til branche. Af tabellen nedenfor fremgår det, at mere end hvert tredje job i industrisektoren udgøres af servicefunktioner og ca. 10 % af jobbene i landbrugssektoren er servicejob. Denne fordeling kan ses som udtryk for, at virksomhederne i landbruget og industrien selv varetager serviceopgaverne i virksomheden frem for at outsource disse opgaver til servicevirksomheder (Bosch & Wagner 2012). Det fremgår ligeledes af tabellen, at der er jobs i servicesektoren, der ikke består af servicefunktioner, og at ca. 10 % af jobbene i servicesektoren kan kategoriseres som industrifunktioner (se Tabel 4).

Tabel 4: Branche vs. Jobfunktion (2011)

	Landbrugsjobs	Industrijobs	Servicejobs	Total
Landbrugssektoren	81,81 %	6,34 %	11,85 %	100 %
Industrisektoren	0,22 %	62,45 %	37,34 %	100 %
Servicesektoren	0,44 %	10,78 %	88,78 %	100 %

n=1.381.760

Opsamlende kan forskellen mellem branche- og jobfunktionsopgørelsen af servicesektorens størrelse forklares med især den store andel af servicefunktioner, der er i industrisektoren.

5.4 Er der forskel på medarbejdergrupperne i de tre sektorer?

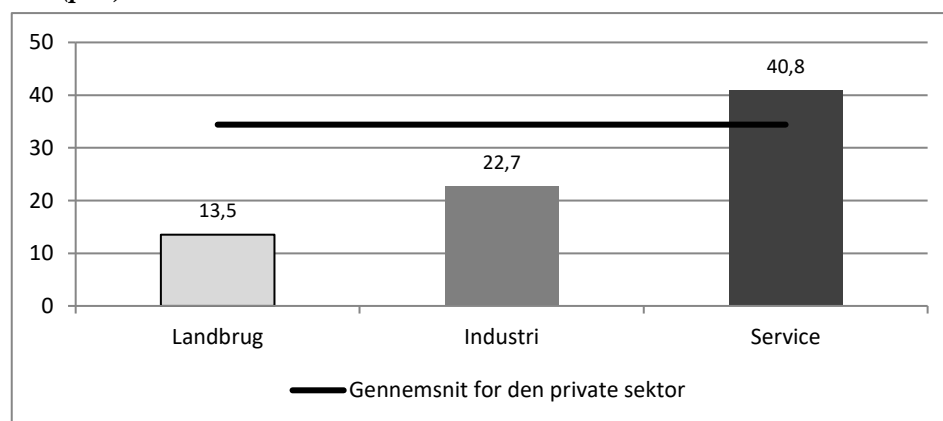
Stiller vi skarpt på hvem, der er ansat i de tre sektorer, viser der sig en tydelig diversitet sektorerne imellem på alle de undersøgte demografiske parametre. Herunder vil det beskrives, hvordan hver af de tre sektorer fordeler sig i forhold til køn, alder og uddannelsesniveau samt hvor sektorerne henholdsvis ligner og adskiller sig fra hinanden.

5.4.1 Køn

Vi starter med at undersøge, hvordan kønsfordelingen er i de tre sektorer, men inden vi når dertil, er det værd at bemærke, at der generelt er færre kvinder ansat på det private arbejdsmarked end på arbejdsmarkedet generelt. På det private arbejdsmarked er hver tredje medarbejder kvinde, mens halvdelen af medarbejderne på det samlede danske arbejdsmarked er kvinder.

På det private arbejdsmarked har servicesektoren den største andel af kvindelige medarbejdere. Her udgør kvinderne omkring 40 % af de ansatte. De kvindelige medarbejdere er et mere sjældent syn i både industrien og landbruget, hvor de udgør henholdsvis 22,7 % og 13,5 % af medarbejderstaben i 2011 (se Graf 5).

Graf 6: Andelen af kvinder i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.)

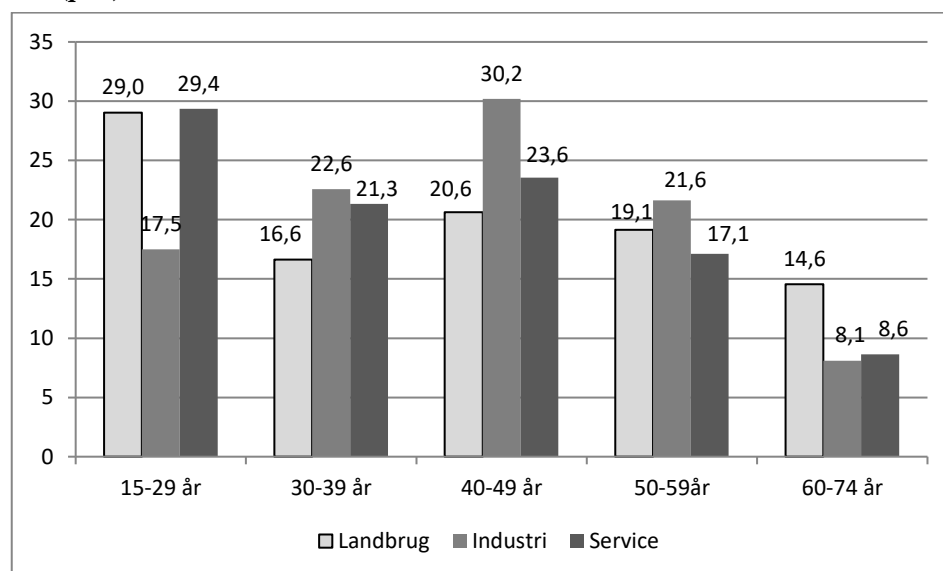
n= 1.112.298

5.4.2 Alder

Bevæger vi os videre fra køn og ser på aldersfordelingen i de tre sektorer, finder vi, at gennemsnitsalderen i 2011 i landbruget var 41 år, i industrien 42 år og i servicesektoren 39 år. Til trods for at gennemsnitsalderen i de tre sektorer tilnærmelsesvis er ens, fremgår der en vis variation i sektoreernes fordeling på alderskategorierne. I landbrugs- og servicesektoren er hver tredje medarbejder mellem 15-29 år og den største andel af medarbejdere i disse to sektorer er således at finde i den "unge" alderskategori. I industrisektoren er det kun ca. 17 % af medarbejderne der er mellem 15-29 år og dermed næsten halvt så mange som i de to andre sektorer. I industrien er størstedelen af de ansatte, dvs. hver tredje medarbejder, i aldersgruppen 40-49 år. Landbruget har, med 14,6 % af medarbejderne i aldersgruppen 60 og 74 år, næsten dobbelt så stor en andel af "ældre" medarbejdere end både service- og industrisektoren, hvor ca. 8 % af medarbejderne er i denne aldersgruppe (se Graf 6).

Servicesektorens medarbejdere placerer sig således i den yngre del af aldersspektret, hvor landbrugets medarbejdere primært ligger den yngre og den ældre aldersgruppe, mens industriens medarbejdere er midaldrende. Der er således en tydelig forskel på alderssammensætningen i medarbejdergrupperne i de tre sektorer.

Graf 7: Aldersfordelingen i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.)

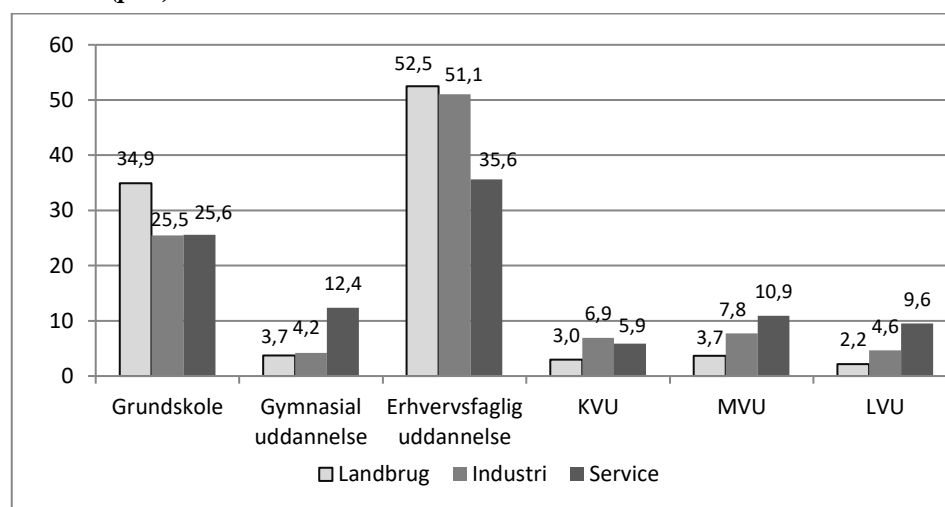
n = 1.672.731

5.4.3 Uddannelsesniveau

I forhold til uddannelsesniveauet tegner der sig, med få undtagelser, nogenlunde samme billede af medarbejdergrupperne i de tre sektorer. Den mest udbredte uddannelse blandt medarbejderne i alle tre sektorer, er den erhvervsfaglige uddannelse (se Graf 7). I landbruget og industrien har halvdelen af medarbejderne

en erhvervsfaglig uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, hvor det i servicesektoren er omkring hver tredje. Grundskole følger efter som den anden mest udbredte uddannelse. I landbruget har hver tredje medarbejder grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, hvor det i de to andre sektorer er hver fjerde medarbejder. I servicesektoren er der markant flere højtuddannede end i de to andre sektorer, da dobbelt så stor en andel af medarbejderne i servicesektoren har en lang videregående uddannelse end i industrien og fire gange så stor en andel som i landbruget.

Graf 8: Uddannelsesniveaueet i de tre sektorer i 2011 på det private arbejdsmarked (pct.)

n = 1.616.690

Opsamlende kan det fastslås, at der er en vis diversitet i medarbejdersammensætningen i de tre sektorer på det private danske arbejdsmarked. Servicesektoren beskæftiger en markant højere andel af kvinder end de to andre sektorer og en højere andel af den yngre del af aldersspektret (15-49 årige). Ligeledes fremgår det, at medarbejderne i servicesektoren i langt højere grad har en mellem-lang eller lang videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse end medarbejderne i de to andre sektorer

5.5 Den private servicesektor - Hvem er de ansatte i servicesektorens underbrancher?

Foruden at der er en tydelig diversitet mellem de tre sektorer, er servicesektoren også i sig selv heterogen med brancher indenfor både operationel- og vidensservice. Vi har derfor en forventning om, at der er forskel på sammensætningen af medarbejdergrupperne indenfor servicesektorens underbrancher. Vi vil i de følgende analyser foretage en opdeling af servicesektoren i henholdsvis operationel- og vidensservice. Definitionen af disse to grupper er:

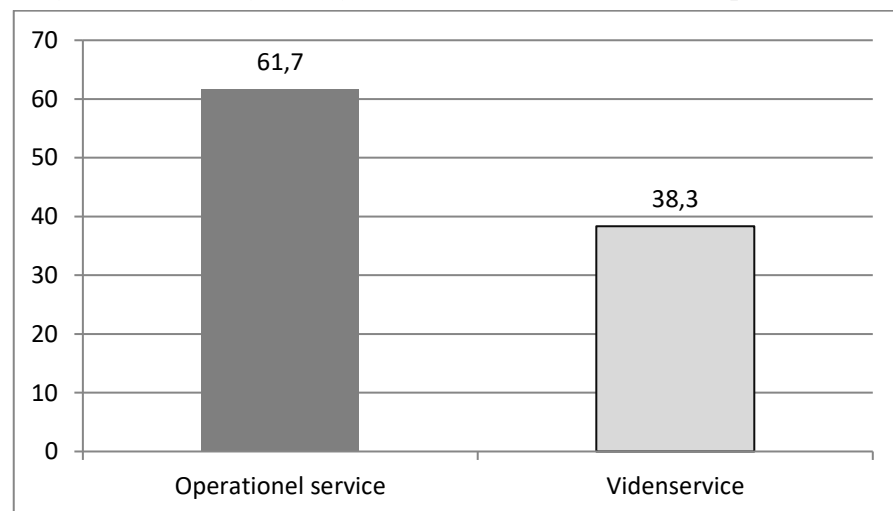
- *Operationel service* består af brancherne: Handel, transport, hoteller og restauranter, rejsebureauer, rengøring mm. og andre serviceydelser¹¹
- *Videnservice* består af brancherne: Information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, vidensservice, offentlig administration, forsvar og politi, undervisning, sundhed og socialvæsen samt kultur og fritid¹²

Definitionen af vidensservice i dette notat tager udgangspunkt i Eurostats¹³ og Dansk Erhvervs¹⁴ definition af videnintensiv servicearbejde. Foruden opdelingen i operationel- og vidensservice, vil der også stilles skarpt på de underbrancher, der placerer sig indenfor hver af disse to grupper for at få et indblik i, om der her er forskel i medarbejdersammensætningen.

5.5.1 Størrelsen af operationel- og vidensservice

Servicesektoren er i høj grad præget af operationel service, da over 60 % af medarbejderne i servicesektoren er ansat i brancher indenfor denne kategori (se Graf 8).

Graf 9: Fordeling af beskæftigede i servicesektoren i 2011 (pct.)

n = 1.164.479

5.5.2 Fordelingen af køn

Vi ved fra analysen af kønnenes fordeling mellem sektorerne, at der er en større andel af kvinder i servicesektoren end i de to andre sektorer på det private arbejdsmarked. Ser vi nærmere på hvordan kønnene fordeler sig på servicesekto-

¹¹ Udgøres af DB07_19 = 7, 8, 9, 14 & 19

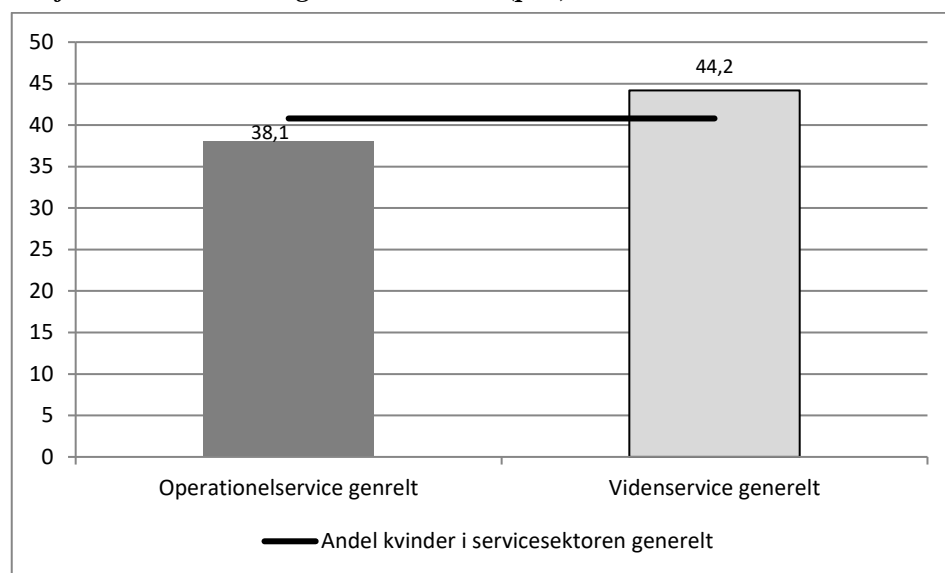
¹² Udgøres af DB07_19 = 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17 & 18

¹³ [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Knowledge-intensive_services_\(KIS\)](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Knowledge-intensive_services_(KIS))

¹⁴ Dansk Erhvervs Fakta, 2011: Vidensservice – erhvervslivets vækstdriver

rens underkategorier finder vi, at der i videnservice er en højere andel af kvindelige medarbejder, end i operationel service (se Graf 9). Vender vi i stedet blikket mod de absolutte tal, er der dog et større antal kvinder ansat i operationelservice, nemlig 153.689 kvinder, mod 146.083 i videnservice. Det højere antal af kvindelige medarbejder i operationelservice skyldes, at denne undergruppe samlet set beskæftiger flere medarbejdere end videnservice.

Graf 10: Andel kvindelige ansatte i 2011 (pct.)

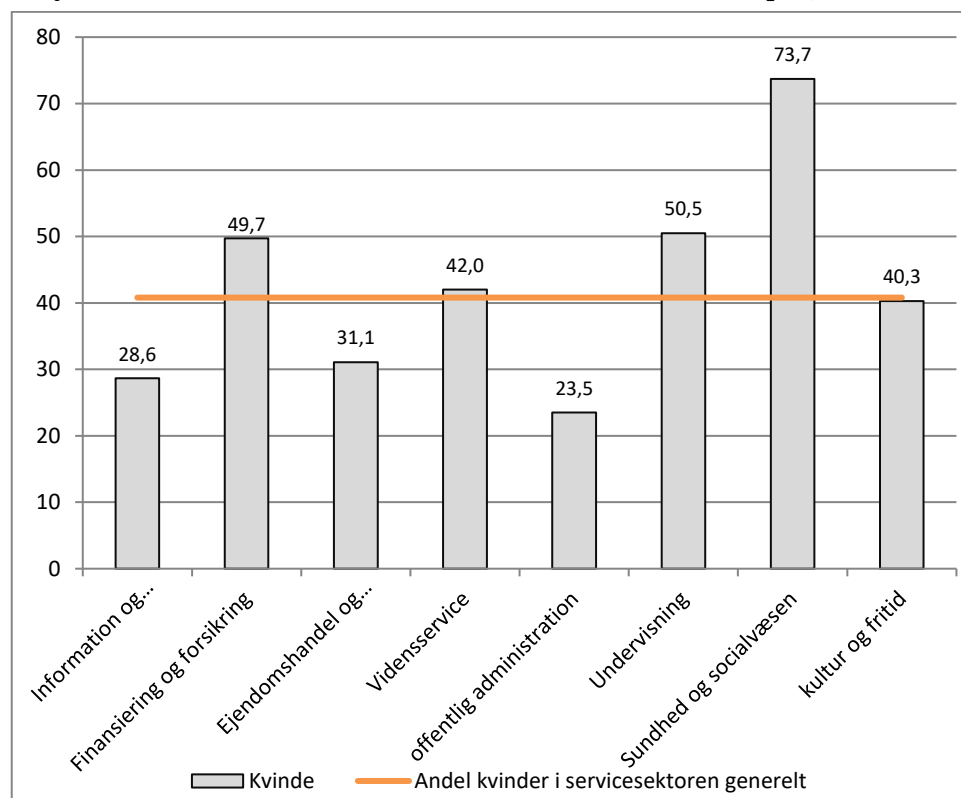

n=1.164.479

De to underbrancher indenfor henholdsvis operationel- og videnservice, der beskæftiger flest kvinder i hver deres kategori er *Handel* med 87.449 kvindelige ansatte og underbranchen *Videnservice*¹⁵ med 39.273 kvindelige ansatte. Foruden at de beskæftiger det højeste antal kvinder, er de ligeledes de to største brancher i servicesektoren og de største brancher indenfor hver deres kategori (operationel- og videnservice). *Handel* udgør 57% af operationel service og 35 % af den private servicesektor. Underbranchen *Videnservice* udgør 28% af gruppen Videnservice og 11% af den private servicesektor.

I videnservice er det i branchen *Sundhed og socialvæsenet* at den højeste procent af kvindelige medarbejdere skal findes. Her udgør kvinderne over 70 % af de ansatte, hvilket i absolutte tal udgør 35.260 kvinder. Brancherne i videnservice, der har den laveste andel af kvindelige medarbejder er: Offentlig *administration* med 23,5 %, *Information og kommunikation* med 28,6 % samt *Ejendomshandel og udlejning* med 31,1 %. Disse brancher beskæftiger ligeledes en lavere andel af kvinder en servicesektoren generelt (se Graf 10).

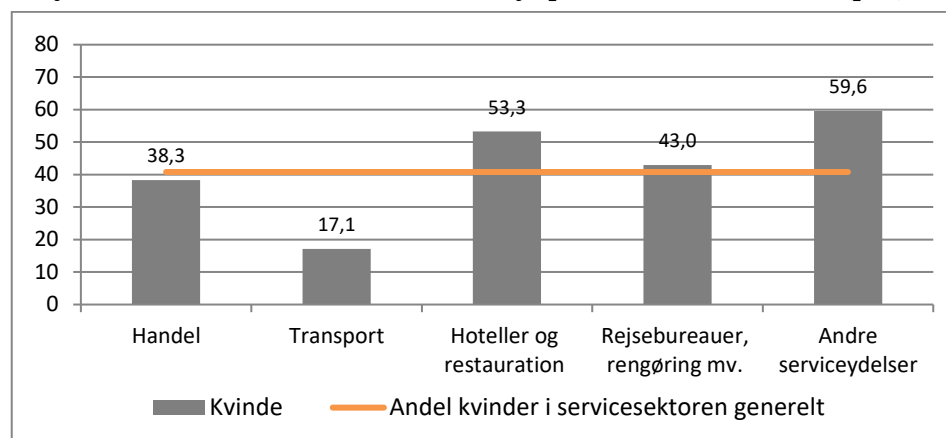
¹⁵ Videnservice udtrykker her en enkel branche under den samlede gruppe som ligeledes er navngivet videnservice. For en oversigt over hvad videnservice som branche indebærer se bilag 2.

Graf 11: Andel kvinder i vidensservice - underbrancher i 2011 (pct.)

n=146.083

I operationelservice er det branchen *Hotel og restauration*, der har den største andel af kvinder. I denne branche er over 50 % af de ansatte kvinder, hvilket svarer til 12.624 kvindelige medarbejdere (se Graf 11).

Handel og *Transport* ligger som de eneste brancher i operationel service under servicesektorens gennemsnit med henholdsvis 38,3 % og 17,1 % kvindelige ansatte. Det skal dog nævnes at *Handel* beskæftiger det højeste antal kvinder, 87.449. Ligeledes betyder størrelsen på transportbranchen, at selvom denne kun beskæftiger omkring 17 % kvinder, arbejder der i absolutte tal næsten ligeså mange kvinder her som i *Hotel og restauration*, som har den højeste andel kvindelige medarbejdere. Transportbranchen er tre gange så stor som *Hotel og restauration* og her arbejder 11.405 kvinder.

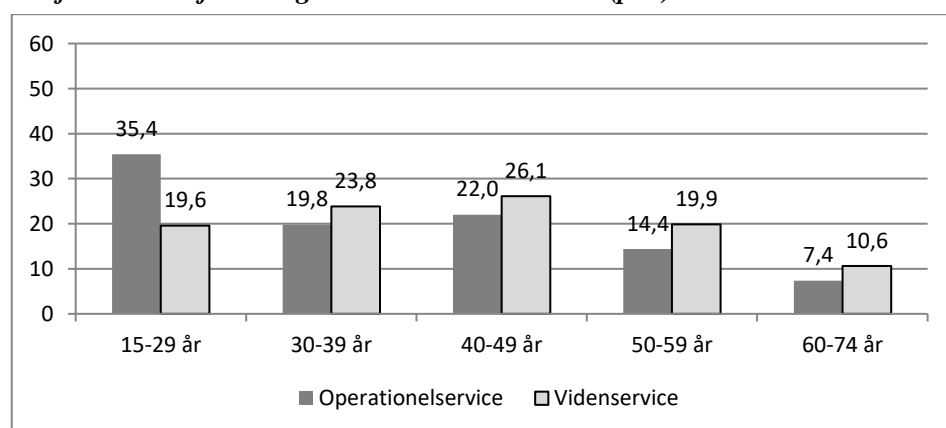
Graf 12: Andel kvinder i underbrancher af operationel service i 2011 (pct.)

$n=153.689$

Opsamlende kan vi konkludere, at selvom der er en betydelig forskel i andelen af kvindelige medarbejdere i brancherne i servicesektoren, forholder det sig dog således, at servicesektorens underkategorier og de fleste af brancherne herunder beskæftiger en højere andel af kvinder end det private arbejdsmarked generelt.

5.5.3 Alder

Aldersfordelingen i operationel- og vidensservice følger overordnet set samme mønster med undtagelse af den yngste aldersgruppe, som er betydeligt større i operationel service (se Graf 12). I vidensservice er medarbejderne ældre end i operationel service. Den lavere andel af ældre medarbejdere i operationel service kan skyldes det fysisk hårde arbejde som i højere grad gør sig gældende i operationel service end i vidensservice. Herudover kan en del af forklaringen ligeledes være det højere færdighedsniveau som vidensservice kræver.

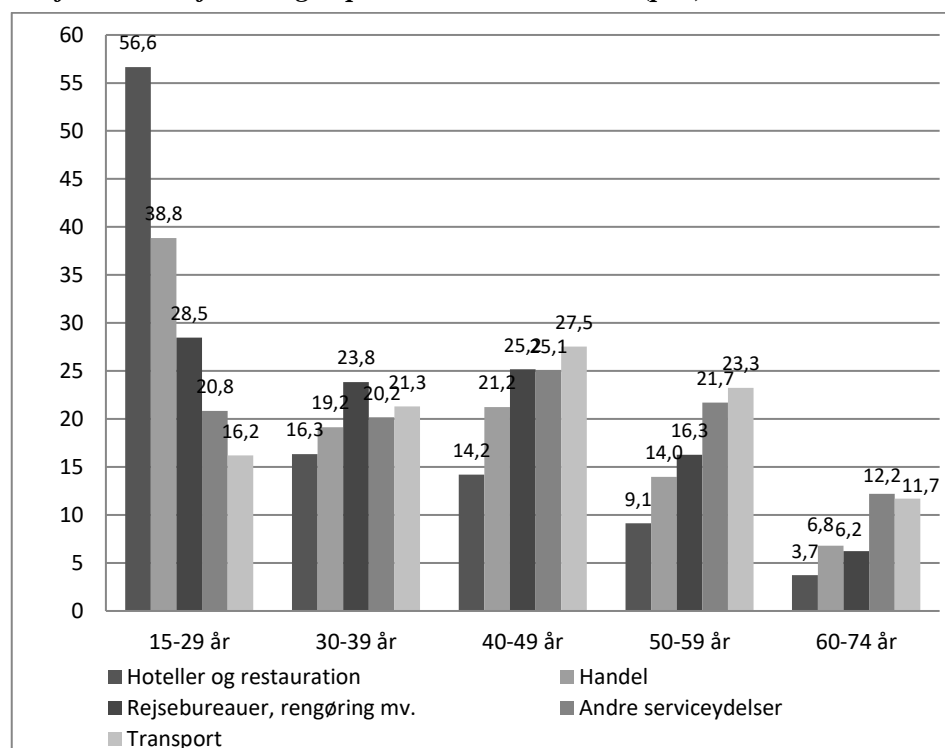
Graf 13: Aldersfordeling i servicesektoren i 2011 (pct.)

$n=1.164.479$

Ser vi nærmere på, hvordan medarbejderne i underbrancherne til operationel service fordeler sig i forhold til alder, er det næsten det samme billede vi ser.

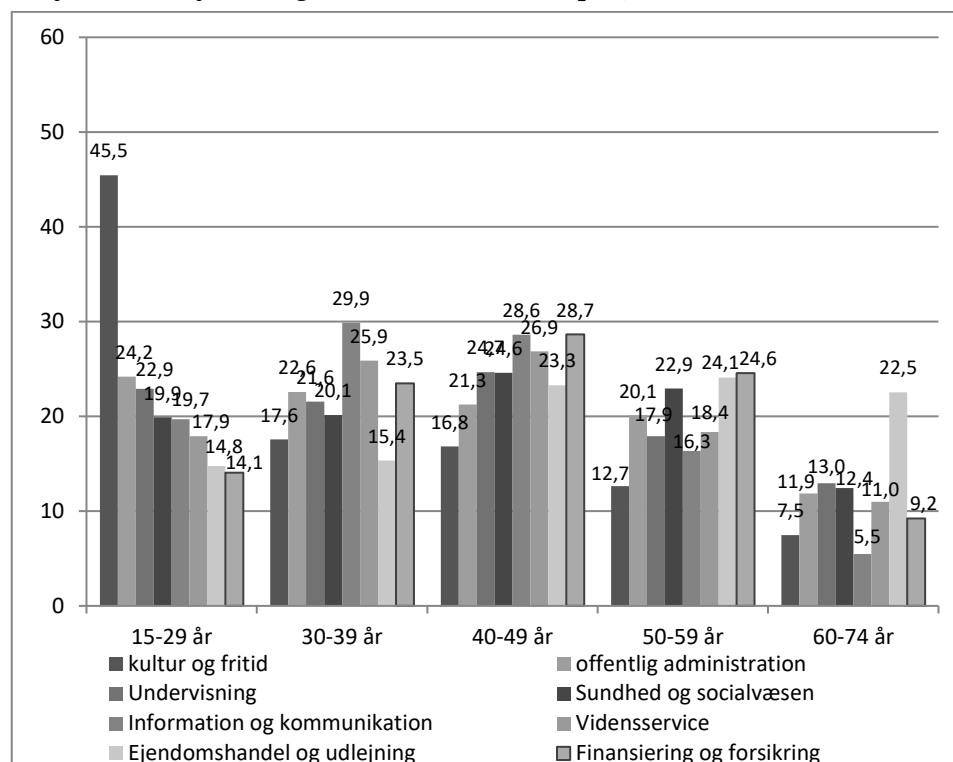
Overordnet set er medarbejderne i underbrancher af operationel service jævnt fordelt over alle aldersgrupper, men med en samling omkring midten af aldersspektret (se Graf 13). Der er derudover markant flere i den unge alderskategori end i den ældste. *Hotel og restauration* og *Handel* adskiller sig fra de andre brancher, da der her er en markant højere andel af unge medarbejdere i alderen 15-29 år end i de resterende brancher. *Transport* og *Andre serviceydelser* har en lidt ældre medarbejdersammensætning end de resterende brancher indenfor operationel service.

Graf 14: Aldersfordeling i operationel service i 2011 (pct.)

n=718.031

Ligesom i operationel service finder vi også i videnservice, at aldersfordelingen ser nogenlunde ens ud underbrancherne imellem. Der er en jævn spredning mellem alle alderskategorier, med en overvægt i de midterste alderskategorier. *Kultur og fritid* skiller sig ud, ved at have en forholdsvis ung medarbejdergruppe med over 40 % af de beskæftigede i alderen 15-29 år, hvilket er dobbelt så stor en andel som de andre underbrancher i videnservice (se Graf 14). I den anden ende finder vi *Ejendomshandel og udlejning*, hvor mere end hver femte medarbejder er mellem 60 og 74 år, hvilket er en markant højere andel af "ældre" medarbejdere end i de resterende brancher i videnservice.

Graf 15: Aldersfordeling i videnservice i 2011 (pct.)

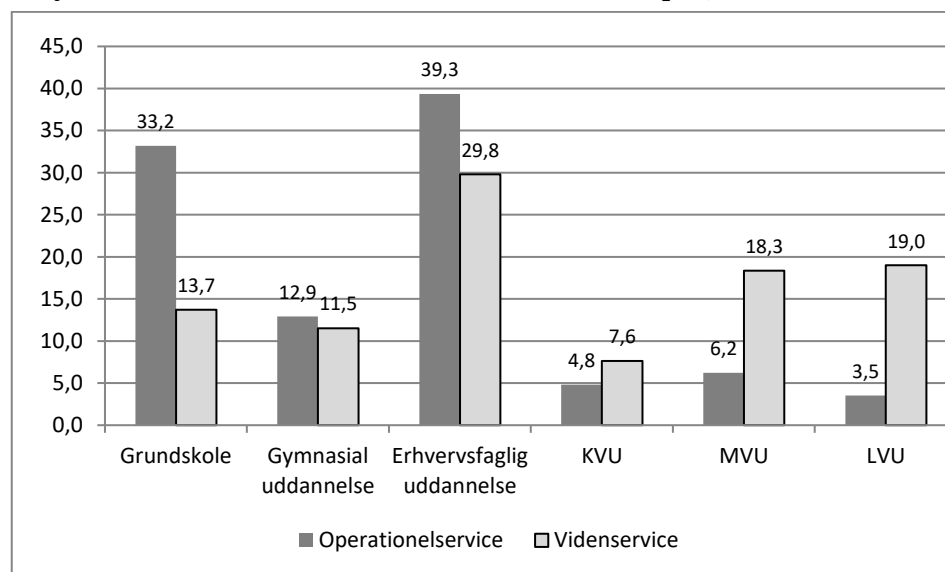
n = 446.448

5.5.4 Uddannelsesniveau

Som det fremgik i analysen af uddannelsesniveauet i de tre sektorer, viser billedet også her, at en stor andel af de ansatte i alle servicesektorens brancher har en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Derudover er der en tydelig differentiering i uddannelsesniveauet i operationel- og vidensservice.

Hver tredje ansat i operationel service har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, hvilket gør sig gældende for mindre end hver sjette i vidensservice (se Graf 15). 37 % i vidensservice har en mellemlang- videregående- eller en lang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse, hvilket kun gør sig gældende for lidt mere end 9 % af medarbejderne i operationel service.

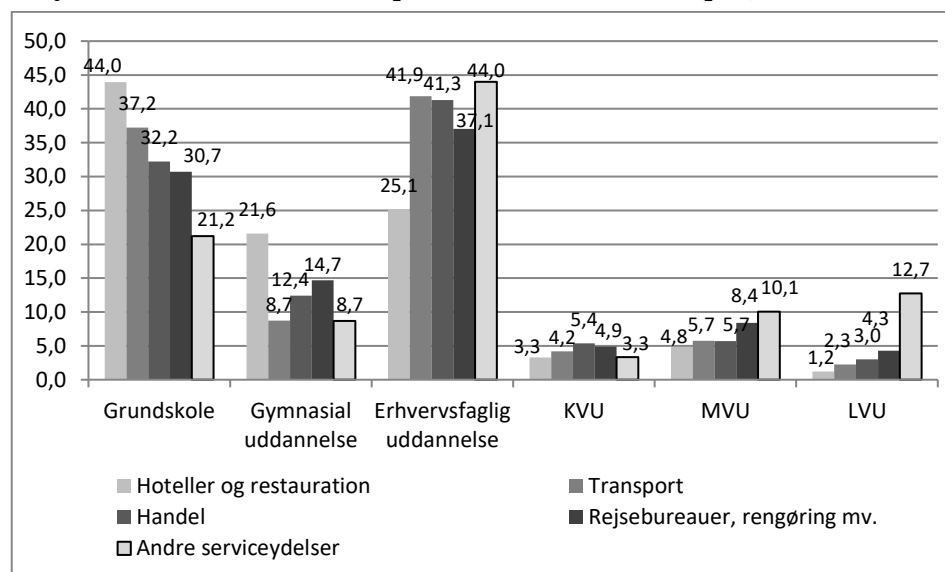
Det er således tydeligt at medarbejderne i operationel service ofte har korte uddannelser, hvor medarbejderne i vidensservice ofte har mellemlange- eller lange videregående uddannelser. Denne tydelige variation i uddannelsesniveauet mellem operationel- og vidensservice understøtter opdelingen af servicesektoren efter færdighedsniveau.

Graf 16: Uddannelsesniveau i servicesektoren i 2011 (pct.)

n=1.126.556

Foruden at der er forskel i uddannelsesniveauet mellem operationel- og videnservice, er der også en hvis forskel internt mellem underbrancherne der udgør operationelservice. På nær i *Hotel og restauration* er en erhvervsfaglig uddannelse den mest udbredte højeste fuldførte uddannelse blandt medarbejderne inden for operationel service (se Graf 16). I *Hotel og restauration* er det grundskolen, der er den mest udbredte uddannelse. Dette hænger formodentlig sammen med at 56,6 % af medarbejderne i denne branche er mellem 15 og 29 år. Denne formodning bekræftes af, at 50% af medarbejderne med en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse i denne branche er mellem 15 og 29 år (Se bilag 1 for krydstabellen).

I *Andre serviceydelser* har ca. 23 % af medarbejderne en mellemlang- eller lang videregående uddannelse, hvilket er en markant større andel end de resterende brancher i operationelservice.

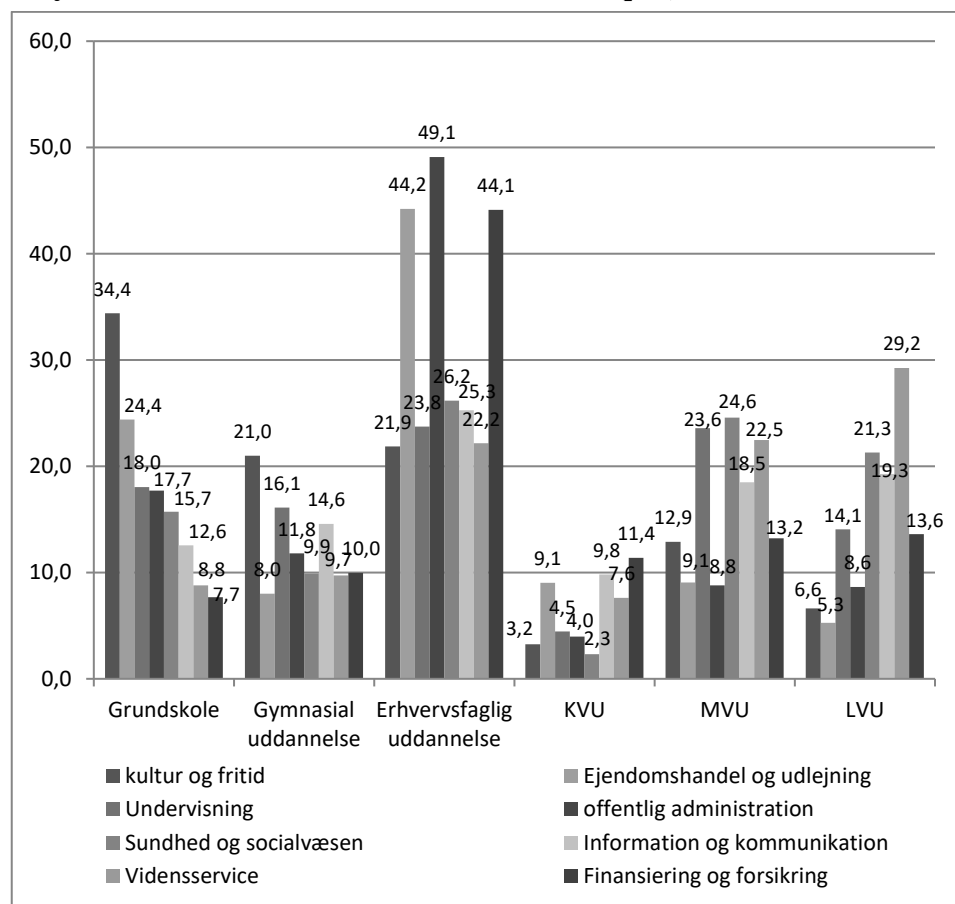
Graf 17: Uddannelsesniveau i operationel service i 2011 (pct.)

$n=688.349$

I videnservice er der ikke et lige så klart billede af uddannelsesniveauet som i operationel service, da der her er en større spredning, og de ansatte er mere lige-
ligt fordelt på alle uddannelsesniveauer. Den erhvervsfaglige uddannelse er dog
overordnet set den mest udbredte i videnservice og især inden for brancherne:
*Offentlig administration, Ejendomshandel og udlejning samt Finansiering og
forsikring* (se Graf 17).

Kultur og fritid adskiller sig fra de andre brancher i videnservice, da den højeste
fuldførte uddannelse for over 50 % af medarbejderne er grundskolen eller gym-
nasiet, hvilket sandsynligvis hænger sammen med, at de ansatte i denne branche
er markant yngre end de ansatte i de andre brancher i videnservice. Ca. 70 % af
de 15-29 årige medarbejder i denne underbranche har grundskolen som højest
fuldførte uddannelse og 68 % har gymnasiet som højest fuldførte uddannelse.
Det er således den høje andel af unge medarbejdere, der medfører, at medarbej-
derne i *Kultur og fritid* har lavere uddannelse end de resterende underbrancher i
videnservice. Der kan grundet det lave færdighedsniveau blandt medarbejderne
i denne branche stilles spørgsmålstegn ved om denne branche hører til i viden-
service eller om den i højere grad hører til i operationel service.

Som det fremgik af indledningen, har langt flere ansatte i videnservice en mel-
lemlang videregående- eller lang videregående uddannelse end ansatte i operati-
onel service. Der er dog stadig nogle brancher i videnservice, der har en højere
andel af højuddannede medarbejdere end de resterende brancher. Dette er Vi-
denservice, Social og sundhedsvæsenet samt Information og kommunikation med
henholdsvis 51,7 %, 45,9 % og 37,8 % af medarbejderne med en mellemlang el-
ler lang videregående uddannelse.

Graf 18: Uddannelsesniveau i vidensservice i 2011 (pct.)

n=438.207

6. Konklusion

Formålet med notatet har været at undersøge, hvordan det danske arbejdsmarked har udviklet sig fra 2008-2015. Derudover har formålet været at estimere størrelsen af det private servicearbejdsmarked i Danmark, samt at undersøge hvem de ansatte i den private servicesektor er.

I undersøgelsen af det danske arbejdsmarkeds udvikling fremgår det, at service-sektoren har oplevet en lille fremgang i andelen af beskæftigede fra 2008-2013, men at den herefter falder en smule frem mod 2015. Samlet set er der 57.000 flere beskæftigede i servicesektoren i 2015 end i 2008, hvis man gør det op i absolute tal. Industrisektoren oplever i den samlede periode en lille tilbagegang og landbrugssektoren er stort set uændret. Ligeledes fremgår det, at servicesektoren beskæftiger den markant største andel af den danske arbejdsstyrke, da 8 ud af 10 beskæftigede arbejder i denne sektor.

Endvidere finder vi, at måden hvorpå den private servicesektor opgøres, har betydning for, hvor stor den estimeres til at være. Ifølge brancheopgørelsen arbejder 69,6 % af de 15-74 årige på det private arbejdsmarked i 2011 i servicesektoren. Anvendes jobfunktion i stedet som opgørelsesmetode, er denne procentdel

lidt højere, da den private servicesektor her estimeres til at beskæftige 72 % af de 15-74 årige i 2011. Diskrepansen mellem branche- og jobfunktionsopgørelsen af servicesektorens størrelse kan især forklares med den store andel af jobs med servicefunktioner i industrisektoren.

Ydermere fremgår det af notatet, at der er en vis diversitet i medarbejdersammensætningen i de tre sektorer, når man fokuserer på det private danske arbejdsmarked. Servicesektoren har omkring 40 % kvindelige medarbejdere og beskæftiger dermed en markant højere andel af kvinder end de to andre sektorer. Der er også forskel i alderssammensætningen mellem de tre sektorer. Landbruget består hovedsageligt af unge (15-29 årige) og ældre (60-74 årige) medarbejdere, hvor industrien beskæftiger de midaldrende medarbejdere (30-59 årige), og servicesektoren beskæftiger hovedsageligt den yngre del af aldersspektret (15-49 årige). I forhold til uddannelsesniveau finder vi, at den erhvervsfaglige uddannelse er den mest udbredte højeste fuldførte uddannelse for medarbejderne på tværs af sektorerne. Ligeledes fremgår det, at medarbejderne i servicesektoren i langt højere grad har en mellemlang- eller lang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse end medarbejderne i de to andre sektorer.

I notatet er medarbejdersammensætningen indenfor den private servicesektor også undersøgt både i forhold til operationel- og vidensservice samt underbrancherne, som udgør disse to grupper. Operationel- og vidensservice adskiller sig tydeligst fra hinanden i forhold til uddannelsesniveau. Vidensservice har en markant højere andel af højt uddannede medarbejdere, hvor de ansatte i operationel service hovedsageligt har korte uddannelser. I forhold til alder finder vi næsten samme fordeling for de to grupper, dog med en højere andel af unge medarbejdere i operationel service. Kønssammensætningen er stort set ens for operationel- og vidensservice, der begge har omkring 40 % kvinder i medarbejderstaben.

Når vi dykker ned i medarbejdersammensætningen i underbrancherne i operationel service er der en tydeligere forskel på kønssammensætningen mellem brancherne, hvor *Transport* og *Handel* skiller sig ud med en noget lavere andel kvindelige medarbejdere end de andre brancher i operationel service og i servicesektoren generelt. I forhold til alderssammensætning er det *Hoteller og restauration* og *Handel*

der adskiller sig fra de andre brancher med en højere andel af yngre medarbejdere end de resterende brancher. *Hotel og restauration* adskiller sig ligeledes fra de andre brancher i forhold til uddannelsesniveau. Her er grundskolen den mest udbredte højest fuldførte uddannelse, hvor det for medarbejderne i de andre brancher er den erhvervsfaglige uddannelse. *Andre service ydelser* har en større andel med en mellemlang- eller lang videregående uddannelse end de resterende brancher i operationel service.

I videnservice er der også forskel på medarbejdersammensætningen mellem brancherne. I forhold til kønssammensætningen har fem ud af otte brancher over 40 % kvindelige ansatte, hvor *Sundhed og socialvæsenet* topper listen med mere end 73 % kvindelige ansatte. I forhold til alder er fordelingen mellem brancherne i videnservice stort set ens. *Kultur og fritid* adskiller sig dog med over 45 % af medarbejderne i alderskategorien 15-29 år. I den anden ende af aldersspektret skiller *Ejendomshandel og udlejning* sig ud, da mere end hver femte medarbejder er mellem 60 og 74 år. Medarbejdernes uddannelsesniveau i brancherne i videnservice er spredt udover hele uddannelsesspektret og især i brancherne *Videnservice*, *Social og sundhedsvæsenet* samt *Information og kommunikation* har medarbejderne et højt uddannelsesniveau. *Kultur og fritid* adskiller sig også på dette parameter fra de øvrige brancher da den højest fuldførte uddannelse for over halvdelen af medarbejderne er grundskolen eller gymnasiet.

7. Perspektivering

I notatet fremgår det, at der er nogle udfordringer i forbindelse med estimering af servicesektorens størrelse, når de klassiske opgørelsesmetoder anvendes, hvilket fremgår af både notatets metodiske overvejelser samt resultaterne i afsnit 5.2 og 5.3.

I videre analyser af servicearbejdsmarkedets størrelse, ville det derfor være en fordel at anvende flere forskellige måleenheder, f.eks. antal årsværk eller antal timer, så skævheder i bl.a. omfanget af deltidsansatte elimineres, og der derved kan skabes et mere nuanceret billede af størrelsesforholdet mellem de tre sektorer. Da størrelsesforskellen mellem sektorerne er så stor som den er, vil måleenheden formodentlig ikke have nogen betydning for, hvordan sektorerne placerer sig i forhold til hinanden, men man vil kunne give et mere præcist billede af størrelsen på den enkelte sektor.

I forlængelse af dette skal der ligeledes foretages et valg vedrørende opgørelsesmetode - branche eller jobfunktion. I kraft af, at der, især i industrisektoren, er placeret en del servicefunktioner, kan det diskuteres hvorvidt det er mest retvisende at anvende jobfunktion som opgørelsesmetode ved estimering af servicesektorens størrelse fremfor branche som hidtil har været den mest anvendte.

Referencer

Bosch, Gerhard & Wagner, Alexandra 2012: Measuring economic tertiarisation. A map of various European service societies, i Gerhard Bosch & Steffen Lehndorff: *Working in the Service Sector. A tale from different worlds*. Routledge.

Danmarks Statistik 2014: *65 år i tal. Danmark siden 2. Verdenskrig*.

Esping-Andersen, Gosta 1999: *Social Foundations of Postindustrial Economies*. Oxford Scholarship.

Illeris, Sven 1998: *The Service Economy. A Geographical Approach*. John Wiley & Sons.

Ilse, A 2016, 'From living wage to living hours – the Nordic version of the working poor' *Labour & Industry: a journal of the social and economic relations of work*, vol 26, nr. 1, s. 40-57.

Thaulow, Ivan & Boll, Joachim L. 2000: *New Forms of Employment and Working Time in the Service Economy – Review of Literatur*. SFI.

DISCO08

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/personindkomst/discotyp>

DB07

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/undervisningsministeriets-statistikberedskab/ivaerksaetter/db07>

Bilag 1: Alder og uddannelsesniveau på underbrancher

Operationel service

Handel							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	51,5	15,5	7,46	9,99	10,66	4,92	100
Gymnasial uddannelse	9,67	58,7	11,8	12,59	5,68	1,6	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,05	16,2	26,1	29,45	18,44	9,81	100
KVU		16	32,3	29,99	16,33	5,33	100
MVU		17,7	24,8	31,2	17,17	9,16	100
LVU		8,9	38,7	31,99	14,07	6,32	100

Handel							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	93,2	23,7	12,7	15,1	24,47	23,2	
Gymnasial uddannelse	6,74	34,5	7,7	7,33	5,01	2,9	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,11	31,7	56,9	57,1	54,3	59,3	
KVU		4,08	9,15	7,55	6,24	4,18	
MVU		4,78	7,45	8,35	6,96	7,63	
LVU		1,27	6,15	4,51	3,01	2,78	
Total	100	100	100	100	100	100	

Transport							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	6,13	11,5	16,4	25,39	26,47	14,2	100
Gymnasial uddannelse	2,17	29,8	21,1	27,98	14,9	4,08	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,03	10,9	22,5	30,3	24,03	12,2	100
KVU		9,33	26	31,75	23,75	9,16	100
MVU		14,6	25,8	25,78	19,92	13,9	100
LVU		8,94	38,7	28,86	15,87	7,6	100

Transport							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	91,9	33,2	29,3	33,7	41,56	43,6	
Gymnasial uddannelse	7,65	20,2	8,86	8,72	5,49	2,95	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,47	35,6	45,3	45,2	42,43	42,3	
KVU		3,03	5,24	4,74	4,19	3,17	
MVU		6,49	7,13	5,27	4,82	6,58	
LVU		1,56	4,2	2,32	1,51	1,42	
Total	100	100	100	100	100	100	

Hoteller og restauration							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	50,1	18,9	9,03	9,85	8,61	3,51	100
Gymnasial uddannelse	9,85	72,2	8,75	5,95	2,61	0,62	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,08	20,9	28	27,92	16,07	6,98	100
KVU		39,7	26,2	19,6	10,92	3,6	100
MVU		43,9	21,3	16,36	12,29	6,17	100
LVU		14,8	34,7	28,15	15,2	7,21	100

Hoteller og restauranter							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	91,1	25,4	26,1	30,1	39,76	39,2	
Gymnasial uddannelse	8,8	47,6	12,4	8,92	5,92	3,41	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,08	16,1	46,3	48,7	42,37	44,6	
KVU		4,01	5,71	4,51	3,8	3,03	
MVU		6,48	6,75	5,48	6,23	7,58	
LVU		0,54	2,74	2,35	1,92	2,2	
Total	100	100	100	100	100	100	

Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	11,9	18,9	17,9	24,1	20,44	6,9	100
Gymnasial uddannelse	6,4	53,1	15,6	15,61	7,54	1,76	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,04	12,8	26,2	32,62	19,89	8,41	100
KVU		21	30,9	28,23	14,99	4,89	100
MVU		24,9	24,5	25,22	16,25	9,22	100
LVU		10,4	41,5	27,52	13,24	7,41	100

Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	79,3	26,5	24	28	36,04	31,1	
Gymnasial uddannelse	20,4	35,6	10	8,65	6,34	3,77	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,3	21,7	42,6	45,7	42,32	45,7	
KVU		4,68	6,61	5,21	4,2	3,5	
MVU		9,53	9	8	7,83	11,3	
LVU		2,03	7,8	4,46	3,26	4,65	
Total	100	100	100	100	100	100	

Andre serviceydelser							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	19,3	19,3	10,5	15,91	22,77	12,2	100
Gymnasial uddannelse	3,36	38,3	14,8	21,56	16,15	5,81	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,09	13	21,6	28,51	22,41	14,3	100
KVU		7,42	24,5	31,8	25,83	10,5	100
MVU		20,5	18,2	23,1	23,54	14,7	100
LVU		6,18	33,3	31,58	20,31	8,62	100

Andre serviceydelser mv.							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	92,6	25,2	11,2	13,4	22,06		21
Gymnasial uddannelse	6,6	20,5	6,48	7,44	6,41		4,1
Erhvervsfaglig uddannelse	0,85	35,3	47,7	49,8	45		51,2
KVU		1,52	4,08	4,19	3,92		2,83
MVU		12,7	9,19	9,22	10,8		11,9
LVU		4,84	21,3	16	11,81		8,91
Total	100	100	100	100	100		100

Videnservice

Information og kommunikation							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	28	15,1	15,1	15,53	19,68	6,65	100
Gymnasial uddannelse	2,09	34,4	24,3	23,6	12,74	2,95	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,05	9,68	23,7	34,91	23,19	8,43	100
KVU		13,5	46	29,15	9,16	2,14	100
MVU		16,4	30,1	30,03	16,89	6,59	100
LVU		8,78	41,6	33,23	12,61	3,74	100

Information og kommunikation							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	91,7	12,3	6,4	6,71	14,84		15,1
Gymnasial uddannelse	7,95	32,5	12	11,9	11,16		7,75
Erhvervsfaglig uddannelse	0,36	15,9	20,3	30,4	35,24		38,4
KVU		8,62	15,3	9,87	5,41		3,78
MVU		19,7	18,8	19,1	18,76		22
LVU		11	27,2	22,1	14,61		13
Total	100	100	100	100	100		100

Finansiering og forsikring							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	11,9	5,47	7,97	14,64	46,26	13,8	100
Gymnasial uddannelse	2,01	28,3	17,8	28,98	19,7	3,18	100
Erhvervsfaglig uddannelse		7,61	14,6	31,96	32,49	13,3	100
KVU		24,7	42,7	21,18	8,79	2,57	100
MVU		16,5	28,4	31,03	15,94	8,22	100
LVU		9,22	43,1	30,23	12,92	4,57	100

Finansiering og forsikring							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	82	3,27	2,62	3,91	14,37		11,4
Gymnasial uddannelse	18	22	7,6	10	7,93		3,42
Erhvervsfaglig uddannelse		26,1	27,7	49,1	58		63,5
KVU		21,9	20,9	8,4	4,05		3,17
MVU		16,9	16,1	14,3	8,53		11,8
LVU		9,77	25,1	14,3	7,12		6,73
Total	100	100	100	100	100		100

Ejendomshandel og udlejning							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	19,3	5,9	7,02	17,5	25,79	24,5	100
Gymnasial uddannelse	3,8	34,4	15,2	22,62	14,96	9,02	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,01	5,24	14,3	26,65	28,27	25,5	100
KVU		21,6	32,9	22,87	13,23	9,38	100
MVU		9,32	16,7	23,08	21,88	29	100
LVU		5,22	26,9	24,9	20,78	22,2	100

Ejendomshandel og udlejning							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	93,8	15	11,3	18,3	25,95		26,4
Gymnasial uddannelse	6,07	28,7	8,02	7,76	4,93		3,19
Erhvervsfaglig uddannelse	0,11	24,2	41,7	50,5	51,5		49,9
KVU		20,4	19,6	8,87	4,93		3,75
MVU		8,82	10	8,97	8,18		11,6
LVU		2,87	9,33	5,62	4,51		5,17
Total	100	100	100	100	100		100

Videnservice							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	27,1	10,1	9,91	15,28	25,83	11,8	100
Gymnasial uddannelse	4,22	38,6	15,8	24,59	12,02	4,75	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,01	8,41	21,6	32,67	22,8	14,5	100
KVU		12,4	30,1	31,35	19,02	7,14	100
MVU		19,1	24,1	26,24	17,47	13,1	100
LVU		10,6	36,8	26,74	16,14	9,76	100

Videnservice							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	85,3	5,98	3,39	4,95	12,21	9,34	
Gymnasial uddannelse	14,7	25,3	5,99	8,83	6,29	4,17	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,06	12,6	18,6	26,7	27,19	29,1	
KVU		6,35	8,95	8,83	7,8	4,92	
MVU		29	21,1	21,8	21,13	26,6	
LVU		20,8	41,9	28,9	25,39	25,8	
Total	100	100	100	100	100	100	

Offentlig administration, forsvar og politi							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	3,91	20,9	8,53	17,54	31,75	17,4	100
Gymnasial uddannelse	1,33	68,6	11,2	11,03	5,69	2,14	100
Erhvervsfaglig uddannelse		16,9	26,6	23,58	21,45	11,5	100
KVU		12,7	30	30,24	20,42	6,63	100
MVU		20,9	24,4	21,86	15,77	17,1	100
LVU		11,5	39,4	24,91	12,52	11,7	100

Offentlig administration, forsvar og politi							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	81,5	15,8	6,68	14,6	27,99	26,3	
Gymnasial uddannelse	18,5	34,6	5,84	6,12	3,34	2,14	
Erhvervsfaglig uddannelse		35,4	57,8	54,5	52,38	48	
KVU		2,15	5,24	5,63	4,02	2,23	
MVU		7,85	9,46	9,04	6,89	12,8	
LVU		4,26	15	10,1	5,38	8,57	
Total	100	100	100	100	100	100	

Undervisning							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	23,1	11,9	12,7	19,69	20,94	11,6	100
Gymnasial uddannelse	3,2	50,7	16,4	17,03	9,46	3,15	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,07	10,1	21,1	32,24	21,81	14,8	100
KVU		9,04	26,8	35,26	19,35	9,58	100
MVU		15,8	24,1	24,38	18,71	17	100
LVU		7,75	31,9	25,87	16,58	17,9	100

Undervisning							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	88,7	12	10,8	14,3	20,87	16	
Gymnasial uddannelse	11	45,6	12,4	11	8,43	3,89	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,34	13,3	23,5	30,7	28,64	26,8	
KVU		2,25	5,61	6,31	4,77	3,27	
MVU		20,8	26,7	23,1	24,4	30,7	
LVU		6,08	21,1	14,6	12,89	19,3	
Total	100	100	100	100	100	100	

Sundhed og socialvæsen							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	20,3	15,1	13	19,51	23,49	8,64	100
Gymnasial uddannelse	3,58	62,3	10,9	12,26	7,79	3,25	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,21	14,1	23	30,17	21,75	10,8	100
KVU		8,97	21,8	28,88	26,25	14,1	100
MVU		12,9	26	28,05	23,93	9,1	100
LVU		3,05	18,7	23,02	29,9	25,3	100

Sundhed og socialvæsen							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	88,6	14,6	10,2	12,4	16,04	10,9	
Gymnasial uddannelse	9,87	38	5,38	4,94	3,36	2,58	
Erhvervsfaglig uddannelse	1,52	22,7	30,1	32,1	24,76	22,7	
KVU		1,27	2,51	2,7	2,63	2,61	
MVU		19,5	32	28	25,55	17,9	
LVU		3,99	19,9	19,9	27,66	43,3	
Total	100	100	100	100	100	100	

Kultur og fritid							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	Total
Grundskole	55,8	13,3	7,7	8,08	9,7	5,47	100
Gymnasial uddannelse	7,01	61,0	13,7	10,82	5,98	1,57	100
Erhvervsfaglig uddannelse	0,14	12,3	21,5	30,06	21,11	14,9	100
KVU		26,1	28,1	23,22	15,29	7,23	100
MVU		25,0	26,1	21,32	16,88	10,6	100
LVU		7,71	41,3	28,44	14,79	7,77	100

Kultur og fritid							
Højest fuldførte uddannelse	15-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	over 60 år	
Grundskole	92,7	18,6	15,4	16,4	25,95	24,8	
Gymnasial uddannelse	7,12	51,9	16,7	13,4	9,77	4,35	
Erhvervsfaglig uddannelse	0,15	10,9	27,3	38,6	35,89	42,9	
KVU		3,44	5,29	4,43	3,85	3,1	
MVU		13,1	19,5	16,2	16,92	18,1	
LVU		2,07	15,9	11,1	7,62	6,79	
Total	100	100	100	100	100	100	100

Bilag 2: Sektorernes inddeling i forhold til branchekoden (DB07)

	Landbrugssektoren
	Industrisektoren
	Servicesektoren

Standardgrupper				Titel	Standardgrupper				Titel
10	19	36	127		10	19	36	127	
1	A	A		Landbrug, skovbrug og fiskeri				47.00.3	Tankstationer
			01.00.0	Landbrug og gartneri				47.00.4	Detailhandel m. elektronik
			02.00.0	Skovbrug				47.00.5	Detailhandel m. hushold.artikler
			03.00.0	Fiskeri				47.00.6	Detailhandel m. fritidsprodukter
2	B	B		Industri, råstoffer, forsyning				47.00.7	Detailh. med beklædning og fodtøj
				Råstofindvinding				47.00.8	Internethandel, postordre mv.
			06.00.0	Indvinding af olie og gas		H	H		Transport
			08.00.9	Indvinding af grus og sten				49.00.1	Regional- og fjerntog
			09.00.0	Service til råstofindvinding				49.00.2	Lokaltog, bus og taxi mv.
	C			Industri				49.00.3	Fragtvogmænd og rørtransport
		CA		Føde-, drikke- og tobaksvareindustri				50.00.0	Skibsfart
			10.00.1	Slagterier				51.00.0	Luftfart
			10.00.2	Fiskeindustri				52.00.0	Hjælpevirksomhed til transport
			10.00.3	Mejerier				53.00.0	Post og kurertjeneste
			10.00.4	Bagerier, brødfabrikker mv.		I	I		Hoteller og restauranter
			10.00.5	Anden fødevareindustri				55.00.0	Hoteller mv.
			11.00.0	Drikkevarerindustri				56.00.0	Restauranter
			12.00.0	Tobaksindustri	5	J			Information og kommunikation
		CB		Tekstil- og læderindustri			JA		Forlag, tv og radio
			13.00.0	Tekstilindustri				58.00.1	Forlag
			14.00.0	Beklædningsindustri				58.00.2	Udgivelse af computerspil mv.
			15.00.0	Læder- og fodtøjsindustri				59.00.0	Prod. af film, tv og musik mv.
		CC		Træ- og papirindustri, trykkerier				60.00.0	Radio- og tv-stationer
			16.00.0	Træindustri			JB	61.00.0	Telekommunikation
			17.00.0	Papirindustri			JC		It- og informationstjenester
			18.00.0	Trykkerier mv.				62.00.0	It-konsulenter mv.
		CD		Olieraffinaderier mv.				63.00.0	Informationstjenester
		CE		Kemisk industri	6	K	K		Finansiering og forsikring
			20.00.1	Fremst. af basiskemikalier				64.00.1	Pengeinstitutter
			20.00.2	Fremst. af maling og sæbe mv.				64.00.2	Kreditforeninger mv.
		CF		Medicinalindustri				65.00.0	Forsikring og pension
		CG		Plast-, glas- og betonindustri				66.00.0	Finansiell service
			22.00.0	Plast- og gummiindustri	7	L	L		Ejendoms handel og udlejning
			23.00.1	Glasindustri og keramisk industri				68.00.1	Ejendomsmæglere mv.
			23.00.2	Betonindustri og teglværker				68.00.2	Boligudlejning
		CH		Metalindustri				68.00.3	Udlejning af erhvervs ejendomme
			24.00.0	Fremst. af metal	8				Erhvervsservice
			25.00.0	Metalvarerindustri		M			Videnservice
		CI		Elektronikindustri			MA		Rådgivning mv.
			26.00.1	Fremst. af it-udstyr				69.00.1	Advokatvirksomhed
			26.00.2	Fremst. af andet elektronisk udstyr				69.00.2	Revision og bogføring
		CJ		Fremst. af elektrisk udstyr				70.00.0	Virksomhedskonsulenter
			27.00.1	Fremst. af elektriske motorer mv.				71.00.0	Arkitekter og rådg. Ingeniører
			27.00.2	Fremst. af ledninger og kabler			MB	72.00.0	Forskning og udvikling
			27.00.3	Fremst. af husholdningsapp.			MC		Reklame og øvrig erhvervsservice
		CK		Maskinindustri				73.00.0	Reklame- og analysebureauer
			28.00.1	Fremst af motorer, vindmøller				74.00.0	Anden vidensservice
			28.00.2	Fremst. af andre maskiner				75.00.0	Dyrlæger
		CL		Transportmiddelindustri		N	N		Rejsebureauer, rengøring mv.
			29.00.0	Fremst. af motorkøretøjer				77.00.0	Udlejn. og leasing af materiel
			30.00.0	Fremst. andre transportmidler				78.00.0	Arbejdsformid., vikarbureauer
		CM		Møbel og anden industri mv.				79.00.0	Rejsebureauer

3	D	D	31.00.0	Møbelindustri	9	O	O	80.00.0	Vagt og sikkerhedstjeneste	
			32.00.1	Fremst. af medicinsk udstyr				81.00.0	Ejendomsservice mv.	
			32.00.2	Fremst. af legetøj mv.				82.00.0	Anden operationel service	
	E	E	33.00.0	Rep. og inst. af maskiner mv.		P	P		Off. adm, undervisn., sundhed	
				Energiforsyning					Offentlig adm., forsvar og politi	
			35.00.1	Elforsyning				84.00.1	Offentlig administration	
			35.00.2	Gasforsyning				84.00.2	Forsvar, politi og retsvæsen	
			35.00.3	Varmeforsyning					Undervisning	
				Vandforsyning og renovation				85.00.1	Grundskoler	
	F	F	36.00.0	Vandforsyning		Q	QA	85.00.2	Gymnasier, erhvervsskoler	
			37.00.0	Kloak- og rensningsanlæg				85.00.3	Videregående udd.institutioner	
			38.00.0	Renovation og genbrug				85.00.4	Voksenundervisning mv.	
			39.00.0	Rensning af jord og grundvand					Sundhed og socialvæsen	
				Bygge og anlæg					Sundhedsvæsen	
			41.00.0	Byggeentreprenører				86.00.1	Hospitaler	
			42.00.0	Anlægsentreprenører				86.00.2	Læger, tandlæger mv.	
			43.00.1	Bygningsinstallation				QB	Sociale institutioner	
			43.00.2	Bygningsfærdiggørelse					87.00.0	Plejehjem mv.
			43.00.9	Murere mv.					88.00.0	Daginstitutioner, -centre mv.
4	G	G		Handel og transport mv.	10	R	R		Kultur, fritid, anden service	
				Handel					Kultur og fritid	
			45.00.1	Bilhandel				90.00.0	Teater, musik og kunst	
			45.00.2	Bilværksteder mv.				91.00.0	Biblioteker, museer mv.	
			46.00.1	Agenturhandel				92.00.0	Lotteri og andet spil	
			46.00.2	Engrosh. med korn og foderstof				93.00.1	Sport	
			46.00.3	Engrosh. føde-, drikke-, tobaksvarer				93.00.2	Forlystelsesparker mv.	
			46.00.4	Engrosh. med hushold.artikler		S	S		Andre serviceydelser mv.	
			46.00.5	Engrosh. med it-udstyr				94.00.0	Organisationer og foreninger	
			46.00.6	Engrosh. med andre maskiner				95.00.0	Rep. af husholdningsudstyr	
			46.00.7	Anden engroshandel				96.00.0	Frisører, vaskerier mv.	
			47.00.1	Supermarkeder og varehuse mv.				97.00.0	Private husholdn. med ansatte	
			47.00.2	Specialbutikker med fødevarer				99.00.0	Intern. organisat. og ambassader	
								11	X	X

Bilag 3: Sektorernes inddeling i forhold til jobfunktionskoden (DISCO08)

	Landbrugssektoren
	Industrisektoren
	Servicesektoren

Niveau				Jobfunktion	Niveau				Jobfunktion	
1	11	111		Ledelsesarbejde	43	431	4224	Hotelreceptionistarbejde		
				Øverste ledelse i lovgivende myndigheder, virksomheder og organisationer			4225	Oplysnings- og forespørgselsarbejde		
				Øverste ledelse i lovgivende myndigheder, offentlige virksomheder og organisationer			4226	Almindeligt receptionistarbejde, ekskl. hotelreceptionistarbejde		
			1111	Øverste ledelse i lovgivende myndigheder			4227	Interviewarbejde inden for markedsundersøgelse		
			1112	Øverste ledelse i offentlige virksomheder			4229	Andet kundeinformationsarbejde		
			1114	Øverste ledelse i interesseorganisationer						
		112		Øverste virksomhedsledelse						
			1120	Øverste virksomhedsledelse						
		12	121			Ledelse inden for administration og erhvervsorienterede funktioner	44	441	4311	Almindeligt regnskabs- og bogføringsarbejde
						Ledelse inden for økonomifunktioner			4312	Almindeligt kontorarbejde vedrørende statistik, finansielle transaktioner og forsikringer
						Ledelse inden for HR-funktioner			4313	Almindeligt kontorarbejde inden for lønbehandling
	1211			Ledelse inden for økonomifunktioner						
	1212			Ledelse inden for HR-funktioner						
			1213	Ledelse inden for offentlig administration og virksomhedsstrategi/policy området	432	Kontorarbejde inden for materialeregistrering og transport				
			1219	Ledelse inden for anden forretningservice og andre administrative funktioner		4321		Lagerekspeditionsarbejde		
	122			Ledelse af forretnings- og udviklingsorienterede funktioner		4322		Registreringsarbejde inden for produktion		
				Ledelse af salg og marketing		4323		Registreringsarbejde inden for transport- og trafikstyring		
	13		131		Ledelse af reklame og PR	5		51		Andet almindeligt kontor- og kundeservicearbejde
					Ledelse af salg og marketing					Andet almindeligt kontor- og kundeservicearbejde
				Ledelse af reklame og PR	4111		Biblioteksservicearbejde			
				Ledelse af kommerciel forskning og udvikling	4412		Postbud- og betjentarbejde samt postsorteringsarbejde			
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for produktions- og servicevirksomhed	4413		Korrekturlæsning og beslægtede funktioner			
			1311	Ledelse af produktion i landbrug, skovbrug og fiskeri	4415		Arbejde med arkivering og kopiering			
			1312	Ledelse af produktion i landbrug og skovbrug	4416		Almindeligt kontorarbejde inden for HR			
			1312	Ledelse af produktion inden for akvakultur og fiskeri	4419		Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde ikke klassificeret andetsteds			
		132		Ledelse af produktion inden for akvakultur og fiskeri						
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for fremstillingsvirksomhed, råstofudvinding, byggeri, forsyning, distribution mv.						
	13	132		Ledelse af hovedaktiviteten inden for fremstillingsvirksomhed (undtagen landbrug, skovbrug og fiskeri)	51	511		Service- og salgsarbejde		
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for fremstillingsvirksomhed (undtagen landbrug, skovbrug og fiskeri)				Servicearbejde		
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for råstofudvinding				Service- og kontrolarbejde under transport og rejser		
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for bygge- og anlægsvirksomhed			5111	Servicearbejde af passagerer i forbindelse med rejser		
				Ledelse af hovedaktiviteten inden for forsyning, distribution o.l.			5112	Kontrolarbejde under rejser		
133			Ledelse af hovedaktiviteten inden for informations- og kommunikationsteknologi	512		5113	Turist- og rejselederarbejde			
			Ledelse af hovedaktiviteten inden for informations- og kommunikationsteknologi				Kokkearbejde			
134			Ledelse af hovedaktiviteten inden for servicefag			5120	Kokkearbejde (ekskl. køkkenchefarbejde)			
			Ledelse af hovedaktiviteten inden for pædagogisk arbejde med og omsorg for børn	513			Tjenere og bartendere			
			Ledelse af hovedaktiviteten inden for sundhedsområdet			5131	Tjenerarbejde			

2	14	1343	Ledelse af hovedaktiviteten inden for ældreplejen	52	5132	Bartenderarbejde
		1344	Ledelse af hovedaktiviteten inden for det sociale område		514	Frisørarbejde og kosmetologarbejde samt beslægtede funktioner
		1345	Ledelse af hovedaktiviteten inden for undervisningsområdet		5141	Frisørarbejde
		1346	Ledelse af hovedaktiviteten inden for finans- og forsikringsområdet		5142	Kosmetologarbejde og beslægtede funktioner
		1349	Anden ledelse af hovedaktiviteten inden for servicefag		515	Inspektørarbejde inden for rengøring, husholdning og ejendomme
			Ledelse af hovedaktiviteten inden for hotel og restauration, detail- og engroshandel og andre serviceområder		5151	Rengøringsinspektørarbejde
		141	Ledelse af hovedaktiviteten inden for hoteller og restauration		5152	Husbestyrerarbejde
		1411	Ledelse af hovedaktiviteten af hoteller		5153	Ejendomsinspektørarbejde
		1412	Ledelse af hovedaktiviteten inden for restauration		516	Andet servicearbejde
		142	Ledelse af hovedaktiviteten inden for detail- og engroshandel		5161	Astrologiarbejde og beslægtede funktioner
		1420	Ledelse af hovedaktiviteten inden for detail- og engroshandel		5162	Kammertjenerarbejde
		143	Ledelse af hovedaktiviteten inden for andre serviceområder		5163	Bedemandsarbejde
		1431	Ledelse af hovedaktiviteten inden for sport, forlystelse og kultur		5164	Arbejde med kæledyr
		1439	Ledelse af hovedaktiviteten inden for andre serviceområder		5165	Kørelærerarbejde
2	21		Arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område	52	5169	Servicearbejde ikke klassificeret andetsteds
			Arbejde inden for naturvidenskab og ingeniørvirksomhed			Salgsarbejde (ekskl. agentarbejde)
		211	Arbejde inden for fysik og geologi		521	Salgsarbejde på gade og marked
		2111	Arbejde inden for fysik og astronomi		5211	Stade- og markedssalg
		2112	Arbejde inden for meteorologi		5212	Gadesalg af fødevarer
		2113	Arbejde inden for kemi		522	Salgsarbejde i butik
		2114	Arbejde inden for geologi og geofysik		5221	Butiksejere
		212	Arbejde med matematiske, aktuariske og statistiske metoder og teorier		5222	Butikslederarbejde
		2120	Arbejde med matematiske, aktuariske og statistiske metoder og teorier		5223	Salgsarbejde i butik
		213	Arbejde inden for biovidenskab		523	Kasseassistentarbejde og beslægtet kundebetjening
		2131	Arbejde inden for biokemi, biologi, botanik, zoologi og beslægtede områder		5230	Kasseassistentarbejde og beslægtet kundebetjening
		2132	Rådgivning inden for landbrug, skovbrug og fiskeri		524	Andet salgsarbejde
		2133	Arbejde inden for miljøbeskyttelse		5241	Modelarbejde
		214	Ingeniørarbejde (undtagen inden for elektroteknologi)		5242	Demonstrationsarbejde
	215	2141	Ingeniørarbejde i industri og produktion	53	5244	Salgsarbejde i kundekontaktcentre
		2142	Ingeniørarbejde vedrørende bygninger og anlæg		5245	Salgsarbejde på servicestationer
		2143	Ingeniørarbejde inden for miljø		5246	Kasseassistentarbejde inden for catering og fastfood
		2144	Ingeniørarbejde inden for mekaniske systemer		5249	Salgsarbejde ikke klassificeret andetsteds
		2145	Ingeniørarbejde inden for kemi			Omsorgsarbejde
		2146	Ingeniørarbejde inden for minedrift, metallurgi og beslægtede områder		531	Børneomsorgsarbejde og hjælpelærerarbejde
		2149	Andet ingeniørarbejde (undtagen elektroteknologi)		5311	Børneomsorgsarbejde
			Ingeniørarbejde inden for elektroteknologi		5312	Hjælpelærerarbejde
		2151	Ingeniørarbejde inden for elektricitet		532	Omsorgsarbejde inden for sundhedsområdet
		2152	Ingeniørarbejde inden for elektronik		5321	Omsorgsarbejde på institutioner og hospitaler (ekskl. plejehjem)
		2153	Ingeniørarbejde inden for telekommunikation		5322	Social- og sundhedsarbejde i private hjem (inkl. plejehjem)

22	216	Arbejde med arkitektur, infrastruktur og design	54	541	5329	Andet omsorgsarbejde inden for sundhedsområdet	
	2161	Arbejde med bygningsarkitektur			Rednings- og overvågningsarbejde		
	2162	Arbejde med landskabsarkitektur			Rednings- og overvågningsarbejde		
	2163	Arbejde med produkt- og tøjdesign			5411	Brandslukningsarbejde	
	2164	Arbejde med by- og trafikplanlægning			5412	Politiarbejde	
	2165	Arbejde med kartografi og landinspektørarbejde			5413	Fængselsbetjentarbejde	
	2166	Arbejde med grafisk og multimediedesign			5414	Sikkerhedsvagtarbejde	
		Arbejde inden for sundhedsområdet			5419	Andet rednings- og overvågningsarbejde (ekskl. ambulancebehandlere)	
	23	221	Lægearbejde	6	61	611	Arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri ekskl. Medhjælp
		2211	Almindeligt lægearbejde	Arbejde inden for landbrug og gartneri ekskl. medhjælp			
2212		Speciallægearbejde		Arbejde med plantevækst			
222		Sygeplejerske- og jordemoderarbejde		6111			Dyrkning af markafgrøder inden for jordbrug
2221		Sygeplejerskearbejde		6112			Dyrkning af afgrøder fra træer og buske
2222		Jordemoderarbejde		6113			Væksthus- og anlægsgartnerarbejde
223		Arbejde inden for naturmedicin og alternativ behandling		6114			Dyrkning af blandede afgrøder
2230		Arbejde inden for naturmedicin og alternativ behandling		612			Arbejde med dyreopdræt
224		Paramedicinsk arbejde		6121			Arbejde med opdræt af husdyr, ekskl. fjerkræ
2240		Paramedicinsk arbejde		6122			Arbejde med opdræt af fjerkræ
225		Dyrlægearbejde		6123			Arbejde med bi- og silkeavl
2250		Dyrlægearbejde		6129			Andet arbejde med dyreopdræt
226		Andet sundhedsarbejde		613			Arbejde med dyrkning af plantevækst og opdræt af dyr
2261		Tandlægearbejde	62	6130			Arbejde med dyrkning af plantevækst og opdræt af dyr
2262		Farmaceutarbejde		Arbejde inden for skovbrug, fiskeri og jagt			
2263		Arbejde inden for arbejdsmiljø og hygiejne		621			Skovbrugsarbejde
2264		Fysioterapeut- og afspændingspædagogarbejde		6210			Skovbrugsarbejde
2265		Kost- og ernæringsarbejde		622			Arbejde med fiskeri og jagt
2266		Arbejde inden for audiologi og logopædi		6221			Arbejde inden for akvakultur
2267		Optiker/optometristarbejde		6222			Arbejde med fiskeri i kyst- og søområder
2269	Sundhedsarbejde ikke klassificeret andetsteds	6223		Arbejde med havfiskeri			
	Undervisning og pædagogisk arbejde	6224	Jagtarbejde				
23	231	Undervisning og forskning ved universiteter og højere læreanstalter	7	71	711	Håndværkspræget arbejde	
	2310	Undervisning og forskning på universiteter og højere læreanstalter	Håndværkspræget arbejde inden for byggeri, undtagen elektrikerarbejde				
	232	Undervisning ved erhvervsuddannelser	Bygningsarbejde (ekskl. medhjælpere) - basis				
	2320	Undervisning ved erhvervsuddannelser	7112			Murer- og brolægningsarbejde	
	233	Almen undervisning efter grundskoleniveau	7113			Stenhuggerarbejde	
	2330	Almen undervisning efter grundskoleniveau	7114			Arbejde med opførelse af betonkonstruktioner	
	234	Undervisning og pædagogisk arbejde	7115			Tømrer- og bygningssnedkerarbejde	
	2341	Undervisning på grundskoleniveau (inkl. 10. klasse)	7119			Andet bygningsarbejde – basis	
	2342	Undervisning før grundskoleniveau	712			Bygningsarbejde (ekskl. medhjælpere) - finish	
	2343	Pædagogisk arbejde	7121			Arbejde med tagdækning	
	235	Andet undervisnings- og pædagogisk arbejde	7122			Arbejde med gulv- og klinkelægning	
	2351	Forskning, udvikling og rådgivning inden for undervisningsmetoder	7123			Stukkatørarbejde	
	2352	Specialundervisning	7124			Arbejde med isolering af bygninger	

24	241	2353	Anden sprogundervisning	72	713	7125	Garmesterarbejde
		2354	Anden musik- og sangundervisning			7126	VVS-arbejde
		2355	Anden undervisning inden for kreative fag			7127	Montørarbejde inden for klima- og køleteknik
		2356	Anden undervisning inden for informati- onsteknologi				Malere og arbejde inden for rensning af bygninger
		2357	Specialpædagogisk arbejde			7131	Malerarbejde
		2359	Undervisnings- og pædagogisk arbejde ikke klassificeret andetsteds			7132	Sprøjtelakererarbejde
			Arbejde inden for økonomi, administra- tion og salg			7133	Rensning af bygninger
			Arbejde inden for finans og økonomi				Metal- og maskinarbejde
		2411	Revisions- og regnskabscontrollerarbejde				Pladearbejde, svejsning og beslægtede funktioner
		2412	Rådgivning inden for finans, forsikring og investering			7211	Formning og støbning af emner i metal
		2413	Arbejde med analyse, produktudvikling- og vedligeholdelse inden for finans og forsik- ring			7212	Svejsarbejde og skærebrænding
			Arbejde inden for virksomhedsadministra- tion – privat og offentlig			7213	Pladesmedarbejde
		2421	Analytikerarbejde inden for ledelse og virk- somhedsorganisation			7214	Stålkonstruktionsarbejde
		2422	Arbejde med virksomhedsstrategi/policy			7215	Riggerarbejde
		2423	Arbejde med analyse og rådgivning inden for HR				722 Smede, værktøjsmagere og beslægtede funktioner
		2424	Arbejde med personaleudvikling og -oplæ- ring			7221	Smedearbejde
			Arbejde inden for salg, marketing og PR			7222	Værktøjsmagerarbejde
		2431	Arbejde inden for reklame og marketing			7223	Operatør- og opstillingsarbejde af metalforarbejdnings- maskiner
		2432	Arbejde inden for PR			7224	Arbejde med polering og slibning af emner i metal
		2433	Arbejde inden for teknisk og medicinsk salg (undtagen informations- og kommuni- kationsteknologi)				723 Mekanikerarbejde
		2434	Arbejde inden for salg af informations- og kommunikationsteknologi			7231	Mekanikerarbejde inden for motorkøretøjer
			Arbejde inden for informations- og kom- munikationsteknologi			7232	Flymekanikerarbejde
			Udvikling og analyse af software og appli- kationer			7233	Mekanikerarbejde, landbrugs- og industrimaskiner
25	251	2511	Systemanalytikerarbejde	73	731	7234	Mekanikerarbejde, cykler og tilsvarende køretøjer
		2512	Softwareudvikling				Præcisionshåndværk og grafisk arbejde
		2513	Web- og multimedieudvikling				Præcisionshåndværk
		2514	Vedligeholdelse og dokumentation af soft- ware			7311	Finmekanikerarbejde
		2519	Andet arbejde med software, herunder test og kvalitetssikring			7312	Håndfremstilling af musikinstrumenter
			Arbejde med databaser og netværk			7313	Juveler-, guld- og sølvsmedarbejde
		2521	Design og administration af databaser			7314	Pottemagerarbejde og beslægtede funktioner
		2522	Systemadministration			7315	Glaspusterarbejde og arbejde med færdiggørelse af glas- produkter
		2523	Arbejde med computernetværk			7316	Skiltemaler-, dekoratør- og gravørarbejde
		2529	Andet arbejde med databaser og netværk			7317	Håndfremstilling af produkter i træ og tilsvarende materi- aler
			Arbejde inden for jura, samfundsviden- skab og kultur			7318	Håndfremstilling af produkter i tekstil, læder og tilsva- rende materialer
			Juridisk arbejde			7319	Andet præcisionshåndværk
26	261	2611	Advokatarbejde	732	732		Grafisk arbejde
		2612	Dommerarbejde			7321	Prepressarbejde og grafisk formfremstilling
		2619	Andet juridisk arbejde			7322	Trykkerarbejde
			Bibliotekar-, arkivar- og museumsinspek- tørarbejde			7323	Arbejde med færdiggørelse og indbinding af trykte pro- dukter
		2621	Arkivar- og museumsinspektørarbejde				Arbejde inden for det elektriske og elektroniske om- råde

3	31	263	2622	Bibliotekararbejde og andet informationsarbejde	75	741	Installation- og reparation af elektrisk udstyr
				Arbejde inden for samfundsvidenskab og religion		7411	Elektrikerarbejde
			2631	Arbejde inden for samfundsøkonomi		7412	Elektromekanikerarbejde
			2632	Arbejde inden for sociologi, antropologi og beslægtede områder		7413	Installation og reparation af elektrisk ledningsføring inden for forsyningsvirksomhed
			2633	Arbejde inden for filosofi, historie og statskundskab		742	Installation og reparation af elektronik og telekommunikation
			2634	Arbejde inden for psykologi		7421	Elektronikmekanikerarbejde
			2635	Socialrådgivningsarbejde		7422	Installation og service inden for informations- og kommunikationsteknologi
			2636	Arbejde inden for religion		Fødevarefremstilling, snedkeriarbejde, beklædningsfremstilling og beslægtede håndværk	
		264		Forfatterarbejde og journalistisk og sprogvidenskabeligt arbejde	751		Arbejde inden for nærings- og nydelsesmiddelområdet
			2641	Forfatterarbejde		7511	Slagterarbejde, fiskehandel og beslægtet arbejde inden for fødevarefremstilling
			2642	Journalistisk arbejde		7512	Bager- og konditorarbejde, ekskl. industri
			2643	Translatørarbejde og andet sprogvidenskabeligt arbejde		7513	Fremstilling af mejeriprodukter
		265		Arbejde med kunst og kreative fag		7514	Fremstilling og konservering af frugt, grøntsager og tilsvarende produkter
			2651	Kunstnerisk arbejde inden for visuelle kunstarter		7515	Prøvesmagning af nærings- og nydelsesmidler
			2652	Kunstnerisk arbejde inden for musik og sang		7516	Fremstilling af tobaksprodukter
			2653	Kunstnerisk arbejde inden for dans og koreografi	752		Håndværkspræget arbejde i træindustri
			2654	Arbejde med instruktion og produktion af film, teater og beslægtede funktioner		7521	Håndværkspræget træimpregneringsarbejde
			2655	Skuespilararbejde	753	7522	Møbelsnedkerarbejde
			2656	Speakerarbejde på radio, TV og andre medier		7523	Operatør- og opstillingsarbejde af træbearbejdningsmaskiner
			2659	Andet arbejde med kunst og kreative fag			Tekstil- og beklædningsarbejde
				Arbejde, der forudsætter viden på mellemniveau		7531	Skrædderarbejde og beslægtet arbejde
				Teknikerarbejde inden for videnskab, ingeniørvirksomhed og skibs- og luftfart		7532	Tilskærerarbejde
		311		Teknikerarbejde inden for fysisk videnskab og ingeniørvirksomhed	754	7533	Syarbejde og beslægtet arbejde
			3111	Teknikerarbejde inden for kemisk og fysisk videnskab		7534	Møbelpolstrerarbejde
			3112	Teknikerarbejde inden for byggeri- og anlæg		7535	Forarbejdning af skind
			3113	Teknikerarbejde inden for det elektriske område		7536	Skomagerarbejde og beslægtet arbejde
			3114	Teknikerarbejde inden for det elektroniske område	754		Andet håndværkspræget arbejde
			3115	Teknikerarbejde inden for det mekaniske område		7541	Dykkerarbejde
			3116	Teknikerarbejde inden for det kemiske område		7542	Sprængnings- og fyrværkeriarbejde
			3117	Teknikerarbejde inden for minedrift og metallurgi		7543	Kvalitetskontrol og testarbejde af produkter (undtagen nærings- og nydelsesmidler)
			3118	Teknisk tegnearbejde		7544	Desinfektionsarbejde og skadedyrsbekæmpelse
			3119	Andet teknikerarbejde inden for fysisk videnskab og ingeniørvirksomhed	81	7549	Håndværkspræget arbejde ikke klassificeret andetsteds
		312		Tilsynsførende inden for råstofindvinding, fremstillingsvirksomhed og bygge- og anlægsvirksomhed		Operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde	
			3121	Tilsynsførende inden for råstofindvinding		Operatørarbejde ved stationære anlæg og maskiner	
			3122	Tilsynsførende inden for fremstillingsvirksomhed	811		Operatørarbejde ved anlæg i minedrift og råstofudvinding
			3123	Tilsynsførende inden for bygge- og anlægsvirksomhed		8111	Mine- og stenbrudsarbejde
		313		Teknisk kontrolarbejde inden for processtyring		8112	Operatørarbejde ved anlæg til råstofudvinding
			3131	Teknisk kontrolarbejde på kraftværker		8113	Boreanlægsarbejde

32	314	3132	Teknisk kontrolarbejde på forbrændings- og vandrensningsanlæg	812	8114	Operatørarbejde ved fremstilling af cement-, sten- og andre råstofprodukter
		3133	Teknisk kontrolarbejde på kemiske behandlingsanlæg			Operatørarbejde ved forarbejdning og færdiggørelse af metal
		3134	Teknisk kontrolarbejde på olie- og naturgasraffinaderier		8121	Operatørarbejde ved forarbejdning af metal
		3135	Teknisk kontrolarbejde ved metalproduktion		8122	Operatørarbejde ved overfladebehandling af metal
		3139	Andet teknisk kontrolarbejde inden for processtyring		813	Operatørarbejde ved fremstilling af kemiske og fotografiske produkter
			Teknikerarbejde inden for biovidenskab		8131	Operatørarbejde ved fremstilling af kemiske produkter
		3141	Teknikerarbejde inden for biovidenskab (undtagen medicinsk område)		8132	Operatørarbejde ved fremstilling af fotografiske produkter
		3142	Landbrugsteknikerarbejde	814		Operatører af maskiner til fremstilling af gummi-, plastik- og papirprodukter
		3143	Skovbrugsteknikerarbejde		8141	Operatørarbejde ved fremstilling af gummiprodukter
			Teknikerarbejde inden for skibs- og luftfart		8142	Operatørarbejde ved fremstilling af plast
	315	3151	Teknikerarbejde inden for skibsfart	815	8143	Operatørarbejde ved fremstilling af papirprodukter
		3152	Skibsførerarbejde			Operatørarbejde ved fremstilling af tekstil-, pels- og læderprodukter
		3153	Flypilotarbejde		8151	Operatørarbejde ved forarbejdning af materialer i fiber og tekstil
	321	3154	Flyvelederarbejde	815	8152	Operatørarbejde ved vævning og strikning
		3155	Teknikerarbejde inden for luftfartssikkerhed		8153	Operatørarbejde af symaskiner
			Teknikerarbejde og assisterende arbejde inden for sundhedsområdet		8154	Operatørarbejde ved blegning, farvning og rensning af tekstiler
			Teknikerarbejde inden for det medicinske og farmaceutiske område		8155	Operatørarbejde ved klargøring af pels og læder
		3211	Teknikerarbejde inden for brug af medicinsk røntgen- og behandlingsudstyr		8156	Operatørarbejde ved fremstilling af fodtøj og tilsvarende produkter
		3212	Teknikerarbejde i medicinske og patologiske laboratorier		8157	Operatørarbejde af vaskemaskiner
		3213	Arbejde inden for farmaci		8159	Andet operatørarbejde ved fremstilling af tekstil-, pels- og læderprodukter
		3214	Teknikerarbejde inden for fremstilling af proteser	816		Operatørarbejde ved fremstilling af nærings- og nydelsesmidler
			Assisterende arbejde inden for sygepleje og jordemoderarbejde		8160	Operatørarbejde ved fremstilling af nærings- og nydelsesmidler
	322	3221	Assisterende arbejde inden for sygepleje	817		Operatørarbejde ved træforarbejdning og papirfremstilling
		3222	Assisterende arbejde inden for fødselshjælp		8171	Operatørarbejde ved fremstilling af papirmasse og papirprodukter
	323		Assisterende arbejde inden for naturmedicin og alternativ behandling		8172	Operatørarbejde ved træforarbejdning
		3230	Assisterende arbejde inden for naturmedicin og alternativ behandling	818		Andet operatørarbejde ved stationære anlæg og maskiner
	324		Assisterende veterinærarbejde og veterinærteknisk arbejde		8181	Operatørarbejde ved fremstilling af glas og keramik
		3240	Assisterende veterinærarbejde og veterinærteknisk arbejde		8182	Operatørarbejde ved dampmaskine- og kedelanlæg
	325		Andet tekniker- og assistentarbejde inden for sundhedsområdet	82	8183	Operatørarbejde af maskiner til pakning, påfyldning og mærkning
		3251	Arbejde med tandpleje		8189	Andet operatørarbejde ved stationære anlæg og maskiner
		3252	Teknikerarbejde inden for medicinsk registrering og sundhedsinformation			Monteringsarbejde
		3253	Assisterende sundhedsarbejde ved lokale/akutte behandlingscentre		821	Monteringsarbejde
		3254	Teknikerarbejde inden for fremstilling af synshjælpemidler		8211	Monteringsarbejde af mekaniske maskiner
		3255	Assisterende arbejde inden for fysioterapi		8212	Monteringsarbejde af elektrisk og elektronisk udstyr
		3256	Assisterende arbejde inden for sundhedsområdet		8219	Andet monteringsarbejde
		3257	Arbejde med kontrol af arbejdsmiljø og sikkerhed	83		Chaufførarbejde og førere af køretøjer og mobile maskiner
		3258	Redningsarbejde (Ambulancebehandler)		831	Lokomotivførerarbejde og tograngering
		3259	Tekniker- og assistentarbejde inden for sundhedsområdet ikke klassificeret andetsteds		8311	Lokomotivførerarbejde

33	34	33	Arbejde inden for forretningsservice, økonomi, administration og salg	9	91	8312	Tograngering
						832	Chauffører af biler, varevogne og motorcykler
						8321	Motorcykelførere
			3311 Arbejde med omsætning af værdipapirer og valuta			8322	Chauffører af biler, taxier og varevogne
			3312 Arbejde med kredit- og långivning			833	Chauffører af busser og lastbiler
			3313 Regnskabsarbejde			8331	Buschauffører
			3314 Arbejde med statistik og matematik			8332	Lastbilchauffører
			3315 Vurderings- og takseringsarbejde			834	Førere af mobile maskiner
			332 Agent- og mæglerarbejde inden for salg og indkøb			8341	Førere af mobile landsbrugs- og skovbrugsmaskiner
			3321 Forsikringsarbejde			8342	Entreprentørmaskinførerarbejde
			3322 Salgsarbejde (agenter)			8343	Kran- og liftførerarbejde
			3323 Indkøbsarbejde (agenter)			8344	Truckførerarbejde
			3324 Erhvervsmæglerarbejde			835	Dæksarbejde og medhjælp om bord på skibe
			333 Arbejde inden for forretningsservice			8350	Dæksarbejde og medhjælp om bord på skibe
			3331 Speditørarbejde			Andet manuelt arbejde	
			3332 Konference- og eventplanlægning			Rengøringsarbejde	
			3333 Jobformidling			911	
			3334 Ejendomsmægler- og ejendomsadministratorarbejde			Rengøringsarbejde i private hjem, hoteller og kontorer	
			3339 Andet arbejde inden for forretningsservice			9111	Rengøringsarbejde i private hjem
			334 Administrativt sekretærarbejde			9112	Rengøringsarbejde undtagen i private hjem
			3341 Kontorlederarbejde			912	Manuelt rengøringsarbejde af køretøjer, vinduer, vasketøj og andet
			3342 Advokatsekretærarbejde				9121 Manuel vask og presning af tøj
			3343 Chef- og direktionssekretærarbejde				9122 Rengøring af transportmidler
			3344 Lægeseekretærarbejde				9123 Vinduespudsning
			335 Arbejde med forvaltning og udøvelse af lovgivning				9129 Andet rengøringsarbejde
			3351 Told- og grænsebetjentarbejde	92	921	Manuelt arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri	
			3352 Administration af skatte- og afgiftslovgivning			Manuelt arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri	
			3353 Formidling af offentlige ydelser			9211	Manuelt arbejde inden for agerbrug
			3354 Udstedelse af pas, kørekort o.l.			9212	Manuelt arbejde inden for husdyravl
			3355 Politimæssigt undersøgelsesarbejde			9213	Manuelt arbejde inden for både agerbrug og husdyravl
			3359 Andet arbejde med forvaltning og udøvelse af lovgivning			9214	Manuelt arbejde inden for havebrug og væksthushavtneri
			Arbejde inden for jura, samfundsvidenskab og kultur			9215	Manuelt skovarbejde
			341 Arbejde inden for jura og samfundsforhold			9216	Manuelt arbejde inden for fiskeri og akvakultur
			3411 Juridisk arbejde på mellemniveau	93	931	Manuelt arbejde inden for råstofudvinding, bygge- og anlægssektoren, produktion og transport	
			3412 Social rådgivningsarbejde på mellemniveau			Manuelt arbejde inden for råstofudvinding og bygge- og anlægssektoren	
			3413 Arbejde med tilknytning til religion på mellemniveau			9311	Manuelt arbejde inden for råstofudvinding
			342 Arbejde med sport og fitness			9312	Manuelt arbejde inden for anlægssektoren
			3421 Sportsudøvere			9313	Manuelt arbejde inden for byggesektoren
			3422 Træner-, instruktør- og dommerarbejde inden for sport		932	Manuelt produktionsarbejde	
			3423 Instruktørarbejde inden for fitness og beslægtede områder			9321	Pakkeriarbejde
			343 Arbejde inden for kunstneriske, kulturelle og kulinariske områder		933	9329	Andet manuelt produktionsarbejde
			3431 Fotografarbejde			Transport- og lagerarbejde	
			3432 Indretningsarkitekt- og dekoratørarbejde			9331	Førere af hånd- og pedaldrevne køretøjer

4	35	3433	Galleri-, museums- og biblioteksteknikerarbejde	94	9332	Førere af dyretrukne køretøjer og maskineri
		3434	Køkkenchefarbejde		9333	Arbejde med lastning og losning
		3435	Andet arbejde inden for kunstneriske, kulturelle og kulinariske områder		9334	Arbejde med opfyldning af lager og butik
		351	Informations- og kommunikationsteknikerarbejde		Manuelt arbejde med tilberedning af mad	
			Driftsteknikerarbejde og brugersupportarbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi		941	Manuelt arbejde med tilberedning af mad
		3511	Driftsteknikerarbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi		9411	Tilberedning af fastfood
		3512	Brugersupportarbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi		9412	Køkkenhjælp mv.
		3513	Netværks- og systemteknikerarbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi		Gadesalg og -service	
		3514	Internetteknikerarbejde		95	
		352	Teknikerarbejde inden for audiovisuelle medier og telekommunikation		951	Servicearbejde på gaden
			Teknikerarbejde inden for audiovisuelle medier		9510	Servicearbejde på gaden
		3521	Teknikerarbejde inden for audiovisuelle medier		952	Gadesalg (undtagen madvarer)
		3522	Teknikerarbejde inden for telekommunikation		9520	Gadesalg (undtagen madvarer)
		41	Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde		Renovationsarbejde og andet manuelt arbejde	
			Almindeligt kontor- og sekretærarbejde		96	
		411	Almindeligt kontorarbejde		961	Renovationsarbejde
		4110	Almindeligt kontorarbejde		9611	Indsamling af skrald og genbrugsartikler
		412	Almindeligt sekretærarbejde		9612	Arbejde med affaldssortering
		4120	Almindeligt sekretærarbejde		9613	Gadefejning og beslægtet arbejde
		413	Indtastningsarbejde		962	Andet manuelt arbejde
			Tekstbehandlingsarbejde		9621	Kurérarbejde og transport af bagage
		4131	Tekstbehandlingsarbejde		9622	Forefaldende arbejde
		4132	Dataregistreringsarbejde		9623	Måleraflæsning og tømning af salgsautomater
		42	Kundeservice		9629	Andet manuelt arbejde
			Kasserer- og inkassatorarbejde samt beslægtede funktioner		Militært arbejde	
		421	Kundebetjening og kassererarbejde i pengeinstitutter		0	
		4211	Bookmaker- og croupierarbejde samt beslægtede funktioner		1	Militært arbejde på officersniveau
		4212	Pantelånerarbejde og beslægtede funktioner		11	Militært arbejde på officersniveau
		4213	Inkassatorarbejde og beslægtede funktioner		110	Militært arbejde på officersniveau
		422	Kundeinformationsarbejde		Militært arbejde på befalingsmandsniveau (underofficersarbejde)	
			Rejsebureauarbejde		2	
		4221	Rejsebureauarbejde		21	Militært arbejde på befalingsmandsniveau (underofficersarbejde)
		4222	Informationsarbejde på kundekontaktcentre		210	Militært arbejde på befalingsmandsniveau (underofficersarbejde)
		4223	Telefonomstillingsarbejde		3	Militært arbejde, øvrige rangordener
					31	Militært arbejde, øvrige rangordener
					310	Militært arbejde, øvrige rangordener